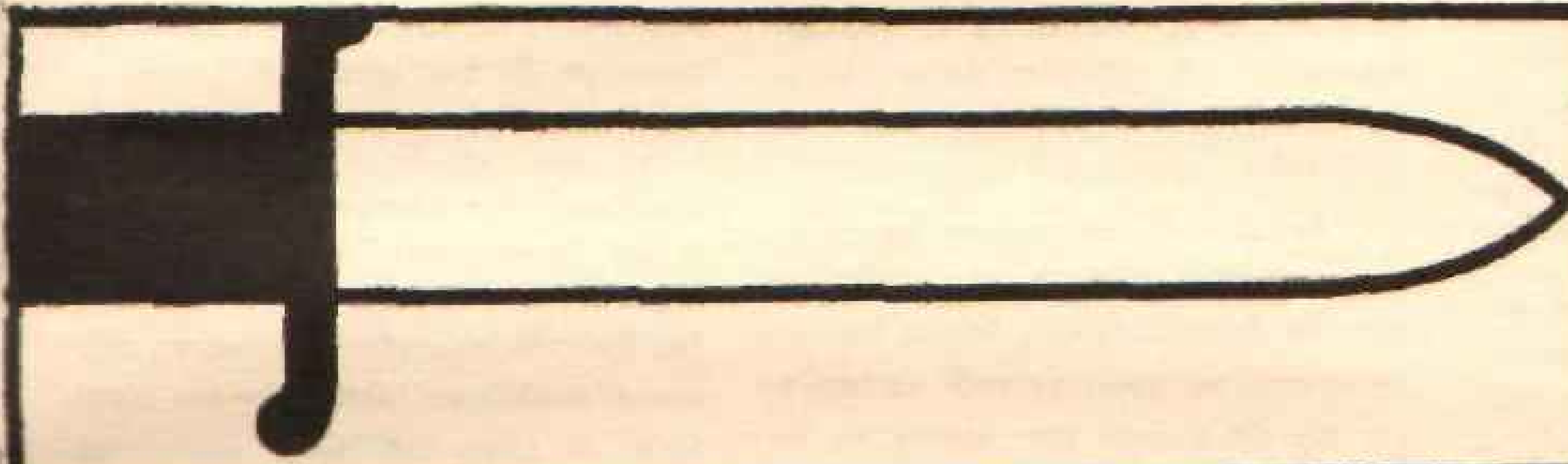
EMEK

ARALIK 1969

16

DEVRİM

VE DEVRİM

YENİ BİR AŞAMANIN EŞİĞİNDE

15-16 Kasım tarihli Genel Yönetim Kurulu toplantısı Partimizin tarihinde, beklendiği gibi, bir dönüm noktası olmuş ve Aybar genel başkanlıktan istifa etmek zorunda kalmıştır. Bu olumlu sonucun elde edilmesinde, şüphesiz ki, bütün parti teşkilâtının gösterdiği çabanın, özellikle geçen sayımızda metnini yayınlamış olduğumuz bildirinin hemen hemen bütün Parti teşkilâtınca benimsenmiş olmasının büyük payı olmuştur. Gerçekten artık, bu şartlar altında Aybar'ın başkanlıkta ısrar etmesinin hiçbir anlamı kalmamış oluyordu. Bu böyle olmakla beraber, istifayı teknik bakımdan zorunlu kılan unsur, Genel Yönetim Kurulu üyelerinin Aybar başkanlığındaki bir Merkez Yürütme Kurulunda çalışmayı reddetmiş bulunmaları olmuştur. Nitekim, toplantı açıldığı zaman Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin büyük kısmı başkanlığa istifalarını vermiş bulunuyorlardı. Oysa, bu arkadaşların büyük kısmı, yeni başkan seçildikten sonra, Merkez Yürütme Kurulunda tekrar görev almışlardır.

Bilindiği gibi Genel Yönetim Kurulunda Aybar yönetimine açıkça muhalefet eden 9 kişilik bir gurup vardır. Açıktır ki, bu gurubun Genel Yönetim Kurulu içinde herhangi bir oylamayı kazanması söz konusu değildir. Ancak, yeni yönetimin ilçe ve il kongrelerini yaptırıp, Büyük Kongreyi toplamaktan ibaret gayet açık ve sınırları belli bir görevi bulunduğundan, ve bu görevin şimdiye kadar Aybar yönetimine karşı çıkmış arkadaşlar tarafından ifa edilmesinin Genel Yönetim Kurulunun diğer üyeleri tarafından da tercih edilebileceği düşünülerek, Nihat Sargın arkadaşımız başkanlığa adaylığını koymuştur. Fakat bu tahmin doğru çıkmamış ve Mehmet Ali Aslan Genel Başkanlığa seçilmiştir.

Merkez Yürütme Kurulu seçiminde de, aynı mülahazalarla ve ayrıca kurulun rahat ve ahenkli çalışması gereği gözönünde tutularak, aynı gurup tarafından kurulda ekseriyet olma şartı ileri sürülmüş ve bu şart kabul edilmediğinden (ve mukabil bir teklif te yapılmadığından) aday da gösterilmemiştir.

Gerek başkan seçimi sırasında belirtildiği, gerekse yeni seçilen başkanın kendi ifadesine göre, yeni yönetim geçicidir. Temel görevi, ilçe ve il kongrelerini tamamlatıp Büyük Kongreyi en kısa zamanda olağanüstü toplantıya çağırmaktır. Demek oluyor ki, Parti normal kongreler dönemine girmiş bulunmaktadır. Bir bakıma bu, insiyatifin mahalli teşkilâta ve tek tek parti üyelerine geçmesi demektir.

Bir yılı aşkın bir zamandan beri Parti içinde yapıla gelen tartışmalar, hiç şüphe yoktur ki, Partimizin geniş ölçüde sarsmış ve hırpalamıştır. Ve gene hiç şüphe yoktur ki, hakim sınıflar ve emperyalizm Partimizin bu duruma düşmesinden ötürü sevinmiş ve mevcut ihtilâfları körüklemek için vargücüyle de çalışmıştır. son seçim yenilgisi, birçok partili ve sempatizan arkadaşlar için ayrı bir darbe olmuştur. Bütün bunlar meselenin olumsuz yanlarıdır.

Ancak meseleyi sadece bu olumsuz yanlarıyla görmek ve değerlendirmek doğru değildir. Bütün bu tartışmaların ve onun yaratığı sarsıntıların bir de olumlu yanı vardır ve bu olumlu yan, hergün biraz daha fazla öne çıkarak olumsuz yanı bastırmaktadır.

Gerçekten, bu tartışmalar sayesinde hem sosyalist mücadelenin başlıca meseleleri daha büyük bir açıklık kazanmış, hem de partili sosyalist arkadaşlar çok daha ileri bir sorumluluk ve bilinç aşamasına erişmişlerdir. Bugün artık partili arkadaşlar, sosyalizmin biliminin ortaya koymuş olduğu çizginin ne olduğunu görmüşler ve herkesin kendi isteğine göre bir sosyalizm anlayışı ortaya atamıyacağını iyice anlamışlardır. Böylece, şahıslar değil teori ön plâna geçmiş ve şahıslar ancak doğru teoriyi temsil ettikleri takdirde kabul edilir olmuşlardır. Bu, şüphesiz ki, büyük, çok büyük bir adımdır.

Diğer taraftan bütün bu tartışma süreci içinde, partinin asıl görevinin örgütlenme ve eğitimi geliştirmek olduğu en berrak bir şekilde ortaya çıkmıştır. Çünki gene bu tartışma süreci içinde anlaşılmıştır ki, herhangi bir strateji yada taktiğin uygulamaya konulmasının ilk ve temel şartı, eğitilmiş sağlam bir sosyalist örgüte sahip olmaktır. Bu olmadıktan sonra, en doğru stratejiyi benimsemiş olmak, onu uygulayacak vasıtadan yoksun, olunduğu için, hiçbir anlam ifade etmez, iskambil kâğıtlarıyla şato kurmak olur. Kaldı ki, eğitim ve örgütlenmenin temel görev olarak kabulü, aslında işçi sınıfının eylemde (buna çeşitli *ittifaklar kurmak ta dahildir*) önderliğini öngören bir stratejinin ya da taktiklerin benimsendiği manasına gelir. Çünki açıktır ki, eylemi ve eylemde önderliği öngörmeyen bir düşünce, bunun vasıtası olan örgütlenmeyi temel görev olarak benimsemez.

Bu sözlerle strateji ve taktik konularındaki tartışmaların lüzumsuzluğunu ya da bunların artık bitmiş olduklarını söylemek istemiyoruz. Bu tartışmalar elbetteki lüzumludur ve elbetteki daha bitmemiştir. Bizim söylemek istediğimiz husus, eğitim ve örgütlenme konusunda herkesin ittifak halinde bulunması ve bunun izlenecek strateji ve taktiklerin ana çizgilerini de zaten belirleyici (içerici) nitelikte olduğudur.

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz gibi, Parti büyük sarsıntılardan sonra normal bir işleyiş düzenine ve kongreler dönemine girmiştir. İlçe ve il örgütleri ve buradan geçerek parti merkez yönetimi yeniden kurulacaktır. Bu yeni yönetimde bütün partili arkadaşların tek tek sorumluluğu bulunacaktır. Bunu ve aynı zamanda birlikte hareket etme ve dayanışma halinde bulunma zorunluluğunu göz önünde tutarak, bütün partili arkadaşların hazırlanmaları en büyük görevdir. Partimiz böylece yeni bir hamle ve aşamanın eşiğine gelmiştir. Bunda başarılı olunacağından hiç şüphemiz yoktur.

EMEK

«DIŞARDAN EMİR ALMAK» SORUNU

T.İ.P. nin son Genel Yönetim Kurulu toplantısı sırasında gerek parti içi, gerekse parti dışı çevrelerin dikkatini bazı meselelerle birlikte «Dışardan emir alma» sorununa çekildi. Partinin eski genel başkanı Aybar'ın parti içi siyasi mücadelede ideolojik bakımdan, taktik bakımdan, eylem bakımından kısacası her yönden iflas ettikten sonra karşısındaki en güçlü gurubu yıpratmak, açmaza sokmak için çevirmeye kalkıştığı bu manevra bir çok açıdan incelemeye değer niteliktedir:

Bir kere siyasal mücadeleyi bu ortama itmekle eski genel başkan kişiliği üzerindeki bütün olumsuz yargıların doğruluğunu fazlasıyla belli etmiştir. Ve, kendisine karşı olanlarla yaptığı mücadelede tutunacak *hiçbir ciddi dayanağının olmadığı* EMEK grubunun gücünü bilimsel sosyalizmden alan stratejisine karşı kamuoyuna sunulabilecek anlamlı hiçbir karşı teklifinin de mevcut bulunmadığını büsbütün açığa çıkarmıştır. Buda göstermektedir ki Aybar'la yapılan mücadele anti sosyalist anlayışla yapılan bir mücadeledir. Daha Sükan'a «iddialarını mahkeme önünde isbat edemeyenler nazarımızda alçak bir müfteridir.» diye yazışının mürekkebi bile kurumadan aynı tür iddialara bel bağlayan Aybar, kendisini de aynı duruma düşürmüş olan *iftiracılığını* sahneye koyarken, bu oyunu göze alırken elbette bir hesabın peşinde koşmuştur; TİP'in yıpratmak için fırsat bekleyen burjuva basınının bu ipucunun (!) üzerine balıklamasına atlıyacağı hesabının.

Böylece sisli bir hava yaratılmak, parti teşkilâtının kafası karıştırılmak ve parti içindeki sosyalist grubun iktidar şansı kırılmak istenmiştir.

Sömürücü hakim sınıfların önlerine uzatılan bu fırsatı değerlendirmemeleri beklenemezdi. Vurgun düzenini devam ettirmek için başvurdukları iftiralardan bir tanesinin bizzat TİP'in eski genel başkanının ortaklığıyla piyasaya sürülmesi şüphesizki onları keyifle işe koyulmaya itecekti.

Nitekim 17 Kasım 1969 tarihli Yeni gazete «Aybar'a göre Türkiyede kurulacak sosyalizmin başladığı yer de bittiği yer de Türkiye olmalıdır. Yani bu sosyalizmin yurt dışında bağlantıları olmamalıdır. Bu Aybar'ın dilindeki «bağımsız sosyalizm» dir. Karşı hiziplere gelince onların böyle bir hassasiyeti olmadığı anlaşılmaktadır.» diye Aybar'ın pasını değerlendirirken, aynı tarihli Hürriyet'te Aybar'ın Anayasa sınırları içinde bir mücadeleye taraftar olduğunu muhaliflerinin bir çoğunun ise çok partili *düzene son vermek* niyetini taşıdıklarını yazıyor ve bunların parti iktidarına sahip olmaları halinde TİP'i kanun sınırları dışına çıkaracaklarını ima ediyordu.

Bunların tekrarlanması ile hücum edilen şahıslar kadar ve hatta onlardan *daha fazla bir örgüt* olarak TİP'in yıpratılacağı elbette sömürücü egemen sınıfların iyice bildikleri ve ayrıca sevindikleri bir husustur, ve bu Aybar'ın da malûmu olmak gerekir. Ama onun gayesi sosyalist örgütün yaşatılması ve güçlendirilmesi değil de fikir alanında başedemediği siyasal hasımları ile uğraşmak olduğu için TİP'in yıpranması umurunda bile değildir.

Dışımızdaki sömürücüler ile içimizdeki sosyalist olmayanların birbirleriyle paslaşarak oluşturdukları bu hücum karşısında biz Türkiye İşçi *Partililer şunları* iyice bilmeliyiz :

1 — Bugün Türk sosyalist eylemi içindeki gruplardan herbiri için bağımsızlık temel ilkedir. Bu grupların hepsi bağımsızlığını ve kişiliğini korumakta, jurnalci taslaklarına nazaran çok daha dikkatli ve beceriklidirler. Yeri geldikçe bu kanatların herbiri bu konudaki kesin tutumlarını ifade etmişlerdir. (EMEK için bkz. S. 1, sh. 11)

2 — Zaten dışardan emir alarak eylem yapmak, bu ilkeye uymadığı gibi ayrıca temelsiz ve sun'i bir davranış olur. Türkiyenin gerçekleri dışında yürütülen bir eylem biçimi olarak havada kalır.

3 — Demek oluyor ki Türkiye'deki sosyalist grupların dışardan emir almalarına *imkân olmadığı gibi ilerde dışardan* emir alanlar çıksa bile onların bu gruplarda yaşama imkânı yoktur. Ayrıca bunun yanında iftiraları ve imaları siyasal mücadelelerine dayanak olanlarında içimizde yaşama imkanı yoktur. Böyle iftiralar dışımızdaki çevrelerin silahlarıdır. Bu silahların akla gelebilecek her biçimde kullanılışını kimsenin şüphesi olmasınki ileride de sık sık göreceğiz. Düzmece raporlar aslı esası olmayan iddialar sahneye konulacaktır. Hatta aramıza sokabildikleri adamlarının ağzından yapılan ifşaatlara ve itiraflarada şahit olabiliriz. Bütün bunlar hesapta olan şeylerdir. Bizler sömürücü hakim sınıfların her oyunlarına olduğu gibi buna karşı da dikkatli ve önceden hazırlıklı olmalıyız. Mücadelede gerilediklerini anladıkça sömürücüler bu tür iddialardan medet umacaklar fakat iftira bulutları her seferinde gerçekler karşısında paramparça olacaktır.

Sosyalist mücadelenin bir şekli de karşı tarafın melanet derecesi ne olursa olsun bütün propagandalarına dayanabilmek ve kuru gürültüye *pabuç bırakmamaktır.*

GENEL YÖNETİM Kurulu Toplandı

Bütün sol çevrelerde sonuçları merakla beklenen Genel Yönetim Kurulu toplantısı 15 - 16 Kasım günleri Ankara'da yapıldı. Saat 10.00 da açılması gereken toplantı, Merkez Yürütme Kurulu çalışma raporunun gecikmesi nedeniyle ancak *14.00 de açılabildi.* Aybar, *üç buçuk* saatten fazla süren konuşmasında, kendisine muhalif olanları bel kemiksizlikle, tepeden inmecilikle suçladı. Konuşmasının sonunda istifa ettiğini bildirip toplantıyı terk etti. Hemen arkasından, başta Genel Sekreter Tarık Ziya Ekinci olmak üzere Merkez Yürütme Kurulu üyeleri istifa ettiler. Böylece Merkez Yürütme Kurulu Münfesih hale geldi.

Toplantının devam edebilmesi için geçici başkanlığa Yahya Kanbolat, Sekreterliklere Osman Sakalsız ve Şinasi Kaya seçildiler. Guruplar arasında temas kurulabilmesi için toplantı ertesi güne ertelendi.

Pazar sabahı, grup temsilcileri olarak Sadun Aren, Nihat Sargın, Rıza Kuas, Kemal Türkler, T. Ziya Ekinci ve M. Ali Aslan toplandılar; ama ortak bir aday üzerinde anlaşmaya varılamadı. Başkanlığa EMEK gurubunun adayı olarak Nihat Sargın ve diğer gurupların adayı olarak M. Ali Aslan aday oldular. Mehmet Ali Aslan, üç turun sonunda 62 oy alarak başkanlığa seçildi. Merkez Yürütme Kurulunun seçimine geçildi. Genel Sekreterliklere Yahya Kanbolat ve İbrahim Çetkin, Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine Şaban Yıldız, Rahmi Eşsizhan, Abbas Uğurlu, Naci Eren, İlyas Başyılmaz, Mehmet Yılmaz, Naci Kutlay, Saip Atay, Ayatcı Beğensel, Samim Kocagöz seçildiler.

Emek grubu Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Sekreterlik seçiminde beyaz oy kullandı.

Merkez Yürütme Kurulu seçiminden sonra EMEK gurubu bir genel görüşme önergesi verdi. Gündemin bu maddesinde, Aren, Boran, Sargın, Turgut Kazan, Savaş Al, Aybar'ın konuşmasını eleştirdiler ve toplantı sona erdi.

Reşit Güçkıran'ı Kaybettik

1946 dan bu yana yiğitçe savaş *vermiş, mert,* atak çok az savaşçıdan biri olan Reşit Güçkıran'ı kaybettik.

Güçkıran'ı, Partili İmam Hüseyin Çelik tabanca ile vurdu. İmam Hüseyin Çelik dengesiz bir kişiydi. Partililer onun bu halini bilir ve idare etmeye çalışırlardı.

Reşit Güçkıran, faşizmin en azgın devresinde, ayakta durabilmiş, Partimizin güney illerinde kurulup gelişmesinde büyük emeği geçmiştir. Güçkıran, Genel Yönetim Kurulunda görev almış, çeşitli parti görevini başarmış bir militandı.

Emek, bu fedakâr, cesur, mert kardeşimizin kaybından duyduğu acıyı *belirtir tüm Partililere* ve Sosyalistlere başsağlığı diler.

AYBAR ve ETTİKLERİ

ŞABAN ERİK

Aybar, 15 Kasım 1969 günü, Genel Yönetim Kurulu toplantısında, parti başkanlığından istifa etti.

Aybar'ın istifası partinin geleceğini kurtarmak için gerekliydi. Ancak, öyle görülüyor ki, Aybar, partinin geleceğini kurtarmak için değil, aklınca, kendi geleceğini kurtarmak için istifa etmiştir. Niyeti, tekrar partinin başına dönmektir.

Aybar, istifasından önce, meraklı olduğu şekilde, uzun bir konuşma yapmıştır. Bu hiç bir ölçüye vurulmadan, geçen olaylardan zerrece ders çıkarılmadan yapılan bir konuşmaydı. Yalan, iftira, öfke, kin ve saçmalıklarla dolu bir konuşma...

Aybar istifa ederken, başvurduğu taktikle, seçimdeki hezimetin hesabını vermekten kaçtı. Oysa, her şeyden önce bunun hesabını vermek zorundaydı. Hatırlanacağı gibi, pek büyükten atıyordu : «seçimlerde en iyimserlerinizin tahminlerini dahi aşacak ölçüde iyi sonuçlar alacağız» diyordu. Bu iddiasını tutturmak için de, davayı çarpıttığı günlerden beri takındığı oy avcılığını en utandırıcı şekilde sürdürdü. Sonucu hep biliyoruz. En kötümserlerimizin tahminlerini dahi aşan kötü bir sonuç.

Aybar bu zavallılığını örtmek için, muhaliflerini itham etti; «partiyi tahrip etmişlerdir» dedi, utanmazcasına yalan söyledi «seçimlerde partiye oy verilmemesi için faaliyet göstermişlerdir» dedi.

Önce, partiyi tutarlı bir şekilde seçime sokmaları yönünde Aybarı ve çevresini defaatle uyardık. Uyarmalarımız hiç kaale alınmadı; parti, seçimlere baştan kara gitti.

Partinin tahribine gelince, Aybar ve çevresindekiler, sosyalizmi inkâr eden düşünce ve eylemleriyle, partililerin ve sempatizanların kollarını kanatlarını kırmışlardır. Giderek kişisel hesapların ağır bastığı bir hava içine gömülen parti, hayatiyetini yitirmiş.. devrimciler için bir cazibe merkezi olmaktan çıkmıştır. Bütün bunlar tartışma konusu yapıldığı günlerde, Aybar, sorumsuzca, her şeyin yolunda gittiğini iddia etmiştir. Şimdi gerçeklere toslayıp kıçüstü oturunca feryadı basıyor : «parti tahrip edilmiştir». Evet, parti tahrip edilmiştir, doğru. Ama partiyi Aybar'ın zihniyeti ve tutumu ve etrafındakilerin ölçüsüzlüğü tahrip etmiştir. Hakikat bu!

Bizim, seçimlerde partiye oy verilmemesine çalıştığımız iddiası hayasızca bir yalandır. Yazılarımız çizilerimiz EMEK dergisiyle ortadadır. Partiye oy kazandırmak çabalarımıza yer yer bir çok partili arkadaşlarımız şahittirler.

Aybar daha sonra yaptığı basın toplantılarında da bize karşı ipe-sapa gelmez lâflar söyledi. Bir davayı güden insanlar arasında tartışmalar, çatışmalar olur. Hattâ kavgalar olur. Ama bütün bunların bir takım kuralları da olur. Tartışsanız da, çatışsanız da, vuruşsanız da bazı şeyleri söyleyemez, bazı şeyleri yapamazsınız. Söylenmeyecek, yapılmayacak şeyleri insan, kendisi, kestirir. Bu, çok önemlidir. Çünkü tartışmaların seviyesinden tartışanların seviyeleri ortaya çıkar. Aybar, tartışmalarda zerrece seviye kaygısı gütmedi.

Aybar'ın 18 Kasım 1969 tarihli gazetelerde çıkan demecine bakınız, bize karşı neler söylüyor. «Bu kaçıncı yenilgidir».. «bunlar uslanmazlar».. «bunlar her zillete katlanırlar» diyor. Hemen belirteyim ki, bu fikir münakaşası yapmak değil, şirretlik etmektir. Adama yakışmaz bu.

Söylediklerine gelince, 3 kongrede yenildik. Kabul. Olağanüstü kongrede Aybar'a değil, parti içinde beklemediğimiz pis oyunlara yenildik. Bunu Aybar'ın kendisi de biliyor. Ön seçimlerde sadece İstanbulda yenildik. Kabul. Kaldı ki bu yenilgi üzerinde de çok şey söylenir. Ama söylemeyeceğim şimdi. Kendisinin istifasından sonra yapılan işlere gelince, bunun hesabı çok başkadır ve bunun üzerinde Aybar'ın söyleyecek sözü yoktur.

Aslında bütün bunlar bir yana, haklı bir mücadelede yenilgilere uğramak, mücadeleyi bırakmaya sebep olmaz. İnsanlar doğrular uğruna yenilgilere de katlanmak zorundadırlar. Bazı mücadelelerde başarıya bir takım yenilgilerden geçerek gidilir. Aksi halde yürütülecek olan her ciddi mücadele yarıda bırakılmağa mahkûmdur. Genellikle, ciddi işlerde ilk adımlarda başarıya ulaşılamaz. Nitekim, Aybar'ın mantığına vurursak, devrimciler olarak, hakim sınıflara karşı 1965 te, 1966 da, 1968 de, 1969 da yenilgiye uğradık.. o halde onlara karşı verdiğimiz mücadeleden çekilelim... Olur mu?

Gerçekleri ilk elde görenler her zaman için az olur. Görmeyenlere gerçekleri göstermek gerekir. Bu zaman götürür. Göstermekle de gerçeği kavrayamayanlar olur. Bunun için gerçeğin bazı gözlerin içine girmesi gerekir. Bu da zaman götürür. Ama bir zaman gelir ki gerçek kendini artık kabul ettirir. Aybar sosyalist davaya sırt çevirmiş bir insandır. Kişiliği, hiç bir bakımdan, sosyalist davaya liderlik edecek yapıda değildir. Anlatmak istediğimiz gerçek budur. Belirtmek istediğimiz bu gerçeğin önce farkına varılamadı. Anlattık, yeterince anlaşılamadı. Ama bugün Aybar'ın içi - dışı olduğu gibi ortaya çıkmıştır artık. Bundan öte onun sosyalist harekete liderlik etmesi söz konusu değildir. Aklınca, tekrar partinin başına geçmek hesapları içindedir. Bunu becerse de sosyalist harekete liderlik edemez. Hani adam, kurum satan oğluna ; «ben sana paşa olamazsın demedim; adam olamazsın dedim» demiş... Bunun gibi, Aybar, nasıl olur bilmem ama, partinin lideri olsa bile sosyalist hareketin lideri olamaz.

Aybar bir pepsi benzetmesi yaptı : «nasıl radyoda pep - siiii diye bağırdıkça ve sabah öğle, akşam böyle tekrarlandıkça insanlar pepsi içiyorlarsa.. benim başıma gelen de budur.. sosyalizmden saptı dendikçe herkes benim saptığım hükmüne vardı» dedi. Yok, kazın ayağı öyle değildir. Pepsi hikâyesine benzer hikâye yüzünden cümle devrimcilerin nevri dönmez bir liderden. Kendisi bir şeyler yapmağa kalkmıştır, yapmak istediklerini eline yüzüne bulaştırmıştır. Sosyalizmin temel kurallarına karşı kendi uydurmalarını dikmeğe uğraşmıştır ve kendisini komik etmiştir. Mesele budur.

Nitekim, pepsi hikâyesinden sonra, uzata uzata : «İnsan için sosyalizm», «ferdiyetçi sosyalizm», «hürriyetçi sosyalizm», «güler yüzlü sosyalizm» diye meşhur uydurmalarını sıralamıştır yine. Bu lâflar üzerinde gerekli münakaşalar yapıldı. Ama yine de kısaca durmakta fayda var.

«İnsan için sosyalizm». Elbette insan için sosyalizm.. «hayvan için sosyalizm» diyen var mı? Boş lâf bu!.. «Ferdiyetçi sosyalizm». Bunu aklını peynir ekmekle yemeyen hiç kimse söylemez. Olmaz öyle şey... «Hürriyetçi sosyalizm». Hürriyet sosyalizm'in özündedir. Sosyalizm özünde hürriyeti taşıyınca, «hürriyetçi sosyalizm» diye lâf edilmez. Edilirse, «esaretçi sosyalizm» de var sanılır. Hürriyet sosyal ve ekonomik şartlardan doğar. Sosyal ve ekonomik şartları en iyi hale getiren ve getirecek olan düzen, sosyalist düzendir. Şu halde insanları hürriyete kavuşturmak isteyen bir kişi, sosyalizm'i kendi kuralları içinde ele almak görevindedir. Öyle balon lâflar şişirerek.. bir köşede geviş getirerek insanlar hürriyete kavuşturulamaz. Sosyalizm, gerçekte, halk'ın üzerine kurulan esareti yıkmaktır. Bu esareti yıktığın ölçüde insanları hürriyete götürürsün. Bu böyleyken «hürriyetçi sosyalizm» demenin gereği ne?... «Güler yüzlü sosyalizm». Sosyalizm'in amacı insanların yüzünü güldürmektir. İnsanların yüzünün gülmesi, meselelerinin halledilmesine bağlıdır. Sosyalizm, insanların meselelerini derinden halleder; insanları insanca yaşama düzeyine ulaştırır. Sosyalizm, bilimsel sosyalizmdir. Bilimsel sosyalizmin üstüne öyle «güler yüzlü sosyalizm».. «tatlı sözlü sosyalizm» hikâyeleriyle çıkılmaz. Ciddi olalım, hastalansak, güler yüzlü bir doktor mu ararız, yoksa derdimize çare bulacak bir doktor mu? Şimdiden söyleyelim, karşımızda bütün bir halk'ın meseleleri var : İş davası, ekmek davası, eğitim davası, sağlık davası, konut davası, sosyal güvenlik davası... Sosyalist iktidar olarak işbasına geçtiğimiz zaman bu davalar karşısında ne yapacağız? Boş boş sırıtacak mıyız?, yoksa gürül gürül iş mi yapacağız?... Bu davaları halletmek için yapacağımız iş ölçüsünde sosyalist oluruz. İş yapmadan gülsek de ağlasak da hükmü olmaz. Hem unutmayalım, sosyalizmi kurmak karagöz oyunu oynamak değil, ciddi bir iştir. Sonra, güleryüzlü olmak bir şeyse, Faruk Sükan güleryüzlü bir İçişleri Bakanıydı...

Aybar'ın daha başka gariplikleri vardır :

İşçi sınıfının öncülüğünü reddetmiştir, bunun yerine köylülerin öncü olacağını söylemiştir. İşçilerin toplu sözleşme yapmak hakları vardır, sosyal sigortalar vardır bu yüzden devrimci hareketi tut-

muyorlar.. ama köylüler bütün bunlardan yoksundur, onun için köylülere döneceğiz, gibi, sözler söylemiştir. Sosyalist mücadelede köylüleri işçi sınıfının müttefiki haline getirmek, ama herhalde işçi sınıfının öncülüğünü gözetmek şarttır.

İşçi sınıfının öncülüğünü bir yana ittiği gibi, işçi sınıfının öncülüğünü de yanlış anlamaktadır. Ona göre öncülük, seçimlerde, işçilerin liste başı olmalarıdır. Bazı sendikacı arkadaşlar da maalesef bunu böyle bilmektedirler. Nitekim, kontenjanların uygulanmasındaki kavga bundan çıkmıştır. Aybar, bu türlü bir öncülüğü de gözetmemiştir, sendikacı arkadaşlarsa bunu gözetmek istemişlerdir. Oysa işçi sınıfının öncülüğü, gerçekte, işçi sınıfı ideolojisinin partiyi sımsıkı sarmasıdır ve işçilerin, bunun hep böyle gitmesini gözetlemeleridir, sağlamalarıdır.

Eğitime, işçi sınıfına dışardan bilinç verilmesine karşı çıkmıştır. «İşçi sınıfı nasıl kendiliğinden sınıf olmuşsa, bunun gibi, yine kendiliğinden bilinçlenecektir» diye son derece sakat bir görüş atmıştır ortaya. Oysa, kendiliğinden sınıf olan işçi sınıfını kendisi için sınıf haline getirmek için, ona bilinç vermek devrimciliğin ilk şartıdır. İşçi sınıfına dışardan bilinç verilmez diyen bir kişinin, eğer çok ters hesaplar peşinde değilse, aklından zoru olması lâzımdır.

Partinin programı asgari bir programdır. Bu, sosyalizm'e geçiş programıdır. Bugün için dahi değiştirilecek tarafları vardır. Nitekim, programın geliştirilmesi istekleri ortadadır. Aybar, bu programı azami bir program saymaktadır.

Ona göre «tepeden inme sosyalizm» diye bir şey vardır. Canı isteyen beş - on kişi birleşir ve, evel allah, sosyalizmi «tepeden inme» bir şekilde kurar... İşin kötüsü, Aybar önüne geleni de bu «tepeden inme» cilikle suçlar... Bilindiği gibi, sosyalizm, üretim ilişkilerini değiştirmek meselesidir. Bunun için, işçilerin ve öteki emekçilerin iktidara gelmesi şarttır. Böyle bir iktidar kurmak için işçilerin ve diğer emekçilerin sosyalist davayı yüklenmeleri, zafere götürmeleri ve onu korumaları şarttır. İşçilerin ve diğer emekçilerin, toplum içinde, topluma tarih doğrultusunda yön verecek şekilde ağırlık tutmalarına bağlı bir hareket, beş - on kişinin isteğiyle, tepeden inme bir şekilde nasıl gerçekleştirilir bilinemez.

Aydın düşmanlığı yapmaktadır. İşçi - aydın arasında düşmanlık yaratmaktadır. İzmirde, bir vesileyle, «bana İzmirde bir tek namuslu aydın gösterin» diye laf etmiştir. Bu ne ölçüsüzlüktür böyle! Hep biliyoruz ki, İzmirde namuslu aydın arkadaşlarımız vardır.

Nitekim, son defa da şöyle demiştir: «Aydınların hastalığını bilirim, kendilerini dünyanın mihveri sayarlar. Hele bizim aydınlarımız... Türk aydınının belkemiği yoktur. Türk aydını her kılığa girer.»

Aydınlardan, genellikle, bütün devrimci akımlar içinde yakınmalar olmuştur. Aydınları topyekûn ele alacak olursak : rahatlarına düşkündürler, zora gelmezler, çabuk bezerler, kendilerini beğenmişlerdir, hayalcidirler.. böyleyken ciddi düşünce ve eylemleri hayal addederler. Ama, bütün bunlar aydınları topyekûn ele aldığımız zaman varittir. Oysa, bizim için sözkonusu olan aydınlar, aydın tabakadan süzülerek gelen devrimci aydınlardır. Hani «namuslu aydınlar» dediklerimizdir.

Namuslu aydınlar bütün devrimci hareketlerde büyük roller oynamışlardır. Türkiye sosyalizminin bugünkü gelişme çizgisinde de devrimci aydınların rolü inkâr edilemez. Devrimci aydınların da bir takım kusurları olabilir. Vardır da. Ama bunların üzerinde somut bir şekilde durulur ve giderilme çareleri aranır. Ve biraz da bunların eylem içinde kendilerini gerçeklere vura vura değişmeleri gözetilir. Yoksa, düşmanca davranışlarla aydınlara karşı çıkılmaz. Hele Türk aydını ayrı bir insan tipi olarak gösterilmez.

Bu hususta bir gerçeğe işaret etmek gerekiyor. Aybar, aydınlara böylesine ölçüsüzce karşı çıkmakla, işçi dalkavukluğu etmektedir. Böylece, işçilerin kendisine yakınlığını sağlamak istemektedir. Bir sosyalist hareket, böylesine işçi dalkavukluğu etmekle değil, işçi sınıfı ideolojisini sapasağlam bir şekilde tutmakla yürütülür.

Aybar, bir takım genel sloganlarla kütleleri peşine takacağını sanıyor. «1969 da başa süreşeceğiz» hikayesi bundan kopmuştur. Örnekler alıyor kendine; D.P. nasıl «yeter söz milletindir» demekle, A.P. nasıl «gözlerimin içine bak, ne demek istediğimi anlıyorsun ya» demekle iktidara gelmişse.. bunlara benzer tesirli sloganlarla T.İ.P. de bir şeyler yapabilir... Ve aklınca böyle tılsımlı sözler arayıp durmuştur : «Vatandaş horlanmaktan kurtulacaksın» «Ceberrut devlet yönetimine karşıyız», «fukara kardeşim meclise sen gireceksin», «hürriyetçi sosyalizm» ve nihayet zavallıca bir söz «bir de bizi deneyin»...

Sosyalist dava böylesine savurma lâflarla yürütülmez. Sosyalist dava, her şeye sınıf açısından bakmak, ona göre söz ve eylemde bulunmakla yürütülür.

Aybar, marazi bir kendini beğenmişliğin içine düşmüştür. Belki ötedenberi böyleydi de belli etmiyordu. Değilse, şımarmıştır. Biz partililer, «lider» dir diye onun üzerine titredik. Serde fide yetiştirir gibi onu yetiştirmeğe çalıştık. O bunu anlamadı. Bizim kendisine karşı davranışlarımızın inceliğini sezmedi. Her işte, her sözde hep kendi büyüklüğünü gördü. Böylece, gide gide, gözü kendisinden başka hiç kimseyi ve hiç bir şeyi görmez oldu. «Bir ben varım, benden başkası olamaz, ben ne dersem o olur, sözümün üstüne söz söylenemez» hükmüne vardı. Liderliği hazmedemedi.

Tüzükte, partinin birliğini, beraberliğini korumak diye bir şey vardır. Aybar, bir lider olduğu halde, tüzüğün bu hükmünü sıradan bir partili kadar dahi gözetmedi. Kendisiyle tartışmaya girenlere hemen kem gözle baktı. Lafta akıl almaz bir şekilde «hürriyetçi» kesilen.. bulut gibi havalarda uçan.. «itiraz için itiraz edin» diyen Aybar, eylemde, gerçekleri söyleyenlere can düşmanı kesilmektedir. Tartışmalarda, sadece tartıştığı kimselerin düşüncelerine değil, gerçeklere, sosyalist davanın temel kurallarına karşı çıkmaktadır.

Kendisine olağanüstü kongrede hatırlatıldığı gibi, tartışmadan maksat gerçekleri bulmak ve giderek gerçeklere göre hareket etmeyi sağlamaktır. Oysa Aybar'ın tartışmadan maksadı, tartıştığı kimselere galebe çalmaktır. Bunun için; zerrece gerçek saygısı, zerrece insanlık saygısı, zerrece ahlâk ölçüsü, zerrece sorumluluk hissi taşımamaktadır.

Aybar, partide, şahsi bir yönetim kurmak peşindedir. Mehmet Selik arkadaşımızın dediği gibi, «Aybar, kendisini parti için değil, partiyi kendisi için görmektedir». Onun için kendisine karşı çıkanlara diş bilemektedir. Sadece karşı çıkanlara değil, kendisine biat etmeyenlere de düşmanca davranmaktadır. Bir kimse kendisinden yana olsun da ne olursa olsun., kendisine karşı olan bir insanın cevahir olsa hükmü yoktur...

Söylediklerimizi özetleyecek olursak, Aybar kendisini şaşırmıştır. Partiyi İşçi Partisi değil, «Aybar partisi» yapmak istemektedir. Bunun için militan partiliye karşı çıkmaktadır, bilinçlenmeye karşı çıkmaktadır, devrimci teoriye karşı çıkmaktadır. Kendisiyle uyuşmayan herkesi gudur budur diye.. «tepeden inmeci» dir diye, burjuva ağzıyla suçlamaktadır.. hakim çevrelere jurnal etmektedir.

Aybar bu davranışıyla kendisini yitirmiştir. Ama, yazık ki kendisine gereği şekilde karşı çıkılmadığından, kendisiyle birlikte partinin ciddiyetini de yitirmiştir. Bugün parti, devrimcilik görevini yapamayacak hale düşmüştür.

İşte bu yüzden burjuvazi Aybara arka çıkmaktadır. İşte bu yüzden burjuva basını Aybar'ı devrimci hareketin başında tutturmağa uğraşmaktadır. Evvelce bize yapmadıklarını bırakmayan gazeteler, bugün Aybar'a şirinlik muskaları yazmaktadırlar. Çünkü bugün Aybar yönetimindeki parti, hakim çevrelerin gözünde, «ehlileşmiş», batıdaki klasik sosyalist partilerden biridir. Böyle bir partiden kendilerine bir zarar gelmez. Tersine, böyle bir parti, Türkiye'nin görünüşüne demokratik bir süs vermeğe yarar. Üstelik, parlamento dışı muhalefet diye bir eyilim belirmiştir.. bunun önünü almak için de Aybar çizgisinde bir «Sosyalist Partisi» nin varlığı elzemdir.

Aybar, sosyalizmden sapmanın ötesindedir; Aybar, açıkça, sosyalizm'e karşıdır. O, devrimcilerin değil, çıkarcıların benimsediği bir hüviyete girmiştir. Ve, yine Mehmet Selik arkadaşımızın işaret ettiği gibi, hiç utanmadan, düpedüz, gümbür, gümbür, «ben başkan olmazsam bu partiyi burjuvazi kabul etmez havasını çalmaktadır.»

Sosyalist hareketi bu adamdan ve onun hasta düşüncelerinden arıtmak farzdır.

N O T :

1 — Bu yazı, partinin durumu üzerinde, illerden gelen arkadaşların da katılmalarıyla düzenlenen toplantılarda, yapılan konuşmalardan esinlenerek ve yararlanarak yazılmıştır. Bunu belirtmeği bir doğruluk borcu bilirim.

2 — Aybar'ın söylediklerinin bazılarını mealen naklettim; kelimeler veya cümle tertipleri değişik olabilir, ama kastedilen anlamlar aynen verilmiştir.

EMPERYALİST BİR GÖSTERGESİ:

SEDAT ÖZKOL

İç dinamiğinin zayıflığı yüzünden emperyalizmin pençesine düşen bir toplumun ekonomik yapısı kısa bir süre içerisinde dış sömürüye uyacak, cevap verecek, aracılık edecek şekilde değiştirilir, giderek yeni üretim şekilleri, yeni üretim ilişkileri belirleyen emperyalizm toplumun her tabakasına, her sınıfına her kurumuna kendi kaçınılmaz dam gasını vurur, ülkenin doğal kaynaklarıyla emek-gücü kadar, iç ve dış ticaretini de boyunduruğu altına alır ve sonunda ülkeyi özellikle belirli bir emperyalist ülkeyle ticaret yapmağa, bu ülkenin sınai ürünlerini monopol fiatlarda satın almağa zorlar. Dolayısıyla sömürülen bir ülkenin dış ticaret istatistiklerine bakmak, özellikle hangi emperyalist ülkeyle ticari ilişkiler kurmağa zorlandığını tespit etmek, bu ülkedeki en egemen dış güç hakkında bize sağlam fikir verebilir. Diğer bir deyişle dış ticaret çok kereler sömürülen ülkelerdeki en egemen dış gücü açığa vuran bir göstergedir.

Bu araştırmamızda, yukardaki gerçeğin ışığı altında, Türkiyenin 1923-1966 yılları arasındaki dış ticaretini inceleyecek ve dünya emperyalizmindeki değişmelerle birlikte Türkiyenin dış ticaretine ve ekonomisine damgasını vuran emperyalist gücün de nasıl değiştiğini göreceğiz. 1923-1966 yılları arasındaki dış ticaretimizi, ortaya çıkan niteliksel farklılıklar yüzünden üç devreye ayırabiliriz :

I. 1923-1939 yılları arası,
II. İkinci Dünya Savaşı süresi ve,
III. İkinci Dünya Savaşı sonrası.

Şimdi ilk olarak 1923-1939 yılları arasındaki devreyi inceleyelim. Bu süredeki dış ticaretimiz Tablo I de özetlenmiştir :

TABLO I.

TÜRKİYENİN 1923 - 1939 YILLARI ARASINDAKİ DIŞ TİCARETİ

İthalât (Toplam İthalâtın % si olarak)

Ülkeler	1923%	1931%	1939%
Almanya	6,4	21,4	50,9
Belçika	5,1	6,4	0,8
Fransa	9,1	10,2	1,9
Hollanda	2,7	2,3	1,5
İngiltere	17,3	11,3	6,2
İtalya	19,6	14,6	8,4
S.S.C.B.	2,1	5,7	2,9
A.B.D.	7,6	5,3	9,9

İhracat (Toplam İhracatın % si olarak)

Ülkeler	1923%	1931%	1939%
Almanya	9,0	10,7	37,3
Belçika	2,6	2,9	1,4
Fransa	12,4	9,6	4,4
Hollanda	7,9	3,9	1,9
İngiltere	18,6	8,5	5,7
İtalya	17,9	24,2	10,0
S.S.C.B.	2,1	3,7	3,0
A.B.D.	8,0	10,0	14,3

(Kaynak : Dış Ticaret Yıllık İstatistik. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü)

Tablo I. Türkiyede Cumhuriyetin ilân edildiği sırada, dış ticaretimizde İngiltere ve İtalyanın en önemli yeri tuttuklarını göstermektedir. Osmanlı İmparatorluğunu kendi peşinde Birinci Dünya Savaşına sürükleyen Alman kapitalizmi yeni Türkiye Devleti üzerinde henüz etkin değildir. 1923 yılında toplam ithalâtımızın % 6,4 ü ve toplam ihracatımızın % 9,0 u Almanya ile yapılmaktadır. Bununla beraber kısa bir süre içerisinde Alman kapitalizmi Türk dış ticaretinde yine en etkin dış güç haline geçmektedir. Öyleki dünya kapitalizminin geçirdiği büyük buhrana rağmen, İkinci Dünya Savaşı arifesinde Almanya Türkiyenin toplam ithalâtında % 50,9 gibi bir değerle adeta monopol kurmuş durumdadır. Aynı şekilde Türkiyenin 1939 yılındaki toplam ihracatının % 37,3 ü Almanya'yadır. Tablo I Kurtuluş Savaşıyla siyasi bakımdan bağımsızlığına kavuşmuş olan Türkiyenin gene de dünya ve özellikle Alman kapitalizminin etkisi altına girdiğini göstermektedir. 1923-1939 yılları arasında A.B.D. nin dış ticaretimizdeki payında önemli bir değişiklik olmamıştır. AB.D. den 1923 yılında yaptığımız ithalât toplam ithalâtımızın % 7,6 sı kadarken, 1939 yılında bu değer sadece % 9,9 a yükselmiştir. Aynı şekilde A.B.D. ne yaptığımız ihracat ta bu yıllar içerisinde % 8,0 dan % 14,3 e yükselmiştir. Tablo I. 1923-1939 yılları arasında dış ticaretimizde ve ekonomimizde en etkin dış gücün Alman kapitalizmi olduğunu göstermektedir.

Şimdi İkinci Dünya Savaşındaki süreyi inceleyelim :

TABLO II

TÜRKİYENİN İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDAKİ DIŞ TİCARETİ

İthalât (Toplam İthalâtın % si olarak)

Ülkeler	1940%	1942%	1944%
Almanya	11,7	27,8	30,4
Belçika	0,7	0,2	0,4
Fransa	1,7	0,1	—
Hollanda	1,6	0,9	—
İngiltere	14,1	23,5	17,9
İtalya	16,3	3,0	0,3
S.S.C.B.	1,4	0,6	—
A.B.D.	10,8	4,8	4,6

İhracat (Toplam İhracatın % si olarak)

Ülkeler	1940%	1942%	1944%
Almanya	9,0	24,7	22,8
Belçika	1,2	0,6	0,1
Fransa	5,8	0,3	—
Hollanda	0,1	0,5	—
İngiltere	10,1	15,3	22,2
İtalya	15,7	3,1	—
S.S.C.B.	0,7	—	1,2
A.B.D.	13,8	17,0	24,0

(Kaynak : Dış Ticaret Yıllık İstatistik. T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü)

Tablo II İkinci Dünya Savaşının başlamasından hemen sonra, Almanyanın toplam ithalâtımızdaki payının büyük ölçüde azalıp 1939 yılındaki % 50,9 değerinden % 11,7 değerine düştüğünü göstermektedir. Buna karşılık İngilterenin payı % 5,7 den % 14,1 e yükselmiştir. Bununla beraber Almanyanın ithalâtımızdaki payı savaş süresince gene artmış ve 1944 yılında % 30,4 e çıkmıştır.

SÖMÜRÜNÜN DIŞ TİCARET

Burada göze çarpan bir nokta, Almanyaya daha fazla yakınlık duyan Türk hükümetinin bağımsızlık politikasına bir dereceye kadar sadık kalarak, müttefikleri de kızdırmamak amacıyla İngiltereyle ticari ilişkileri, göreli bir şekilde kuvvetlendirmesidir. Böylelikle 1944 yılında İngilterenin toplam ithalâtımızdaki payı % 17,9 a varmış bulunuyordu. Tablo II aynı zamanda Alman işgali altındaki Belçika, Fransa, Hollanda gibi ülkelerle ticari ilişkilerimizin hemen tamamen kesildiğini göstermektedir. Aynı şekilde, S.S.C.B. ile, evvelden beri zayıf olan ilişkilerimiz 1944 yılında ihmal olunacak bir mertebeye inmişti. İthalâtımızda olduğu gibi, ihracatımızda da Almanyanın payında ani bir düşme olmuş ve Almanyanın payı, % 37,3 tan % 9,0 düşmüştü. Fakat bu değer 1944 yılında % 22,8 e yükseliyordu. Burada dikkate çarpan bir başka nokta, A.B.D. nin ihracatımızdaki payının giderek büyümesi ve 1944 yılında % 24,0 a ulaşmasıdır. Buna karşılık A.B.D. den yaptığımız ithalât, toplam ithalâtımızın yüzdesi olarak, bir artma göstermemiştir. Burada İkinci Dünya Savaşı süresince Türkiyenin hem ithalâtında hem de ihracatında azalmalar olduğunu, fakat ithalât azalmalarının daha fazla oluşları dolayısıyla Türkiyenin savaş süresince dış ticaret açığı vermediğini de belirtelim.

Şimdi İkinci Dünya Savaşından sonraki devreyi inceleyelim :

TABLO III

İthalât (Toplam İthalâtın % si olarak)

Ülkeler	1946 %	1950 %	1956 %	1961 %	1966 %
B. Almanya	—	17,6	23,6	16,7	15,7
Belçika	1,2	2,6	0,9	1,6	1,5
Fransa	0,8	5,0	4,7	3,4	6,0
Hollanda	1,0	2,9	1,4	2,5	2,2
İngiltere	19,3	10,4	8,2	13,1	11,0
İtalya	5,8	4,7	6,4	8,4	7,5
S.S.C.B.	—	—	1,3	1,7	3,4
A.B.D.	31,4	24,6	21,1	27,6	24,0

İhracat (Toplam İhracatın % si olarak)

Ülkeler	1946 %	1950 %	1956 %	1961 %	1966 %
B. Almanya	—	21,1	16,6	14,3	15,6
Belçika	3,0	1,0	1,1	3,9	5,4
Fransa	4,1	4,3	5,3	6,9	5,0
Hollanda	1,2	3,4	0,9	1,6	2,5
İngiltere	17,5	14,0	7,6	8,5	9,5
İtalya	2,8	5,5	10,0	9,1	6,5
S.S.C.B.	—	0,2	2,0	1,3	3,8
A.B.D.	20,3	16,9	19,6	18,3	16,3

(Kaynak : Dış Ticaret Yıllık İstatistik. T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü)

Tablo III İkinci Dünya Savaşı sonunda Amerikan, İngiliz ve Fransız işgali altındaki Almanya ile Türkiye arasında hemen hiç ticari ilişki olmadığını göstermektedir. Buna karşılık İngilterenin toplam ithalâtımızdaki payı % 19,3 e ve toplam ihracatımızdaki payısa % 17,5 a çıkmıştır. Görülüyorki tıpkı Birinci Dünya Savaşı sonunda olduğu gibi, İkinci Dünya Savaşı sonunda da yenik Almanyanın dış ticaretimizde bıraktığı boşluğun bir kısmını İngiltere doldurmağa çalışmaktadır. Bu arada dikkati en fazla çeken husus, A.B.D. nin toplam ithalât ve ihracatımızdaki paylarının sırasıyla % 31,4 ve % 20,3 e yükselmiş oluşlarıdır. İkinci Dünya Savaşından sonra Türkiyenin dış ticaretinde en etkin rol A.B.D. tarafından oynanacaktır. Tablo III ayrıca kısa bir süre sonra B. Almanyanın Türkiye dış ticaretinde yine önemli bir yer tutmağa başladığını göstermektedir. 1946 yılından sadece dört yıl sonra B. Almanyanın ithalât ve ihracatımızdaki payları sırasıyla % 17,6 ve % 21,1 e çıkmaktadır. B. Almanyanın bu büyük sıçramasına rağmen, İkinci Dünya Savaşından sonra en etkin dış güç artık Almanya değil A.B.D. dir. 1946-1966 yılları arasındaki 20 yıllık sürede, ortalama olarak Türkiye ithalâtının 1/4 ü ve ihracatının 1/5 i A.B.D. ile yapılmıştır. Burada Türkiye ekonomisine egemen olan gücün Amerikan emperyalizmi olmasına karşılık, A.B.D. nin dış ticaretimizdeki paylarının, Almanyanın İkinci Dünya Savaşı arifesindeki paylarına çıkmadığını görüyoruz. Bunun en önemli nedeni ithalât kayıtlarından kurtulmak isteyen Amerikan sermayesinin Türkiyeye girip, daha evvelce ihraç ettiği ürünlerin büyük bir kısmını bu defa montaj yoluyla Türkiyeye sokmasıdır. Dolayısıyla ithalât ve ihracatı gösteren dış ticaret istatisikleri, Amerikan sermayesinin Türkiye ekonomisi üzerindeki egemenliğini yeteri kadar yansıtamamaktadır. 1951-1966 yılları arasında Türkiyeye Petrol Kanunu, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Kanunu, Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu gibi kanunlarla giren toplam yabancı sermayeyi inceleyecek olursak, bunun % 65,7 sinin Amerikan, % 13,5 inin İngiliz ve sadece %2,1 ininse B. Alman sermayesi olduğunu görürüz. Aynı şekilde sadece 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile Türkiyeye 1951-1966 yılları arasında giren yabancı sermayenin % 30,5 i Amerikan, % 14,2 si B. Alman ve % 3,1 i İngiliz sermayesidir. Görüyoruz ki dünya pazarlarında ürünleriyle rekabet etmeğe çalışan B. Alman sermayesinin karşısında, Amerikan sermayesi başka yollara başvurmakta, egemenliğini başka türlü pekiştirmektedir.

Şimdiye kadar verdiğimiz değerler, dünya emperyalizminin Amerikanın liderliği altına girmesiyle birlikte, Türkiye ekonomisine egemen olan dış gücün de nasıl değiştiğine, Almanyanın yerini hem de çok daha güçlü, çok daha etkin, çok daha belirli bir şekilde A.B.D. nin nasıl aldığına ışık tutmaktadır. Burada son olarak belirtilmesi gereken husus, bu 43 yıllık uzun süre içerisinde komşumuz S.S.C.B. ile ticari ilişkilerimizin, toplam ithalât ve ihracatımıza kıyasla, hemen hiç artmadıklarıdır. 1923 yılında ithalât ve ihracatımızın % 2,1 i S.S.C.B. ile yapılmaktaydı. 1966 yılında bu değerler sırasıyla % 3,4 ve % 3,8 dir. Başlangıçta S.S.C.B. nin genç Türkiye Cumhuriyeti gibi bir tarım ülkesi olduğu, Türkiyeye pek az sınai ürün satabileceği ileri sürülebilirse de günümüz için bu iddianın hiç te geçerli olamıyacağı ortadadır. Son yıllarda A.B.D. ile S.S.C.B. arasındaki gerginliğin azalmasıyla birlikte Türkiyenin S.S.C.B. ile ticari ilişkilerinde de bir gelişme başlamıştır. Görülüyorki Türkiyenin kendisi için çok avantajlı olabilecek koşullardan yararlanamaması, dış ticaret ilişkilerini optimum bir verimliliğe göre ayarlayamaması, sınai bakımdan gelişmiş yakın komşuları yerine binlerce km. uzaktaki ülkelerden sınai ürünler ithal etmeğe mecbur kalması, hep Türkiye ekonomisine etkin emperyalist dış güçlerin zorlamaları yüzündendir.

«DEVRİM»

M. KUTLAY

Bugün Türkiye'de şaşılacak bir kakafoni sürdürülmektedir : işçi sınıfına anti-kapitalist bilincin verilmesi için zamanın henüz gelmediğini savunanlar «anti-emperyalist mücadele» yaptıklarını söylemekte; Türkiye'de proletaryanın mücadelesi için objektif şartların bulunmadığını söyleyenler devrimci dönem için «devrimci sınıfların örgütlenip eğitilmesi» sloganı ile ortaya çıkan sosyalistleri oportünistlikle suçlamakta ve de «devrim» kavramını yozlaştırmayı meslek edinenler «DEVRİM» adıyla gazeteler çıkarmaktadırlar.

Akordsuz seslere başka örnekler de verilebilir. Ama niyetimiz, şimdilik sadece «DEVRİM» olayını incelemek.

NEDEN İLGİLENİYORUZ?

YÖN'ün kapanışından bu yana sürekli olarak sözü edilen «Doğan Avcıoğlu'nun gazete tipi dergisi» nihayet çıkmıştır. «DEVRİM» adı ile vaftiz edilen dergiyi, aslında, sosyalist açıdan eleştirmek imkânsızdır; çünkü, dergiyi çıkaranların «sosyalist olmak» gibi bir iddiaları yoktur.

Ama Türkiye'de birtakım insanlar bir takım «işler» yapılarlar ya da yapmaya çalışıyorlarsa ve de bu işlere «devrim» adını veriyorlarsa; o zaman, Türkiye'nin önünde bulunan aşamanın sosyalist devrim olduğunu ve içinde bulunulan üretim biçimi itibariyle, «devrim» diye nitelendirilebilecek bir olayın sosyalist nitelikte olması gerektiğini savunanların bu konuda söylenecek bazı sözleri vardır.

TEMEL VARSAYIM

«Sivil-asker aydınları» toplumun yürütücü gücü olarak alan hareketlerin temel çıkış noktası şudur : Küçük burjuva aydınları hariç, bütün sınıf ve tabakalar «ahmaktır». İşçiler ve köylüler, politik tercihlerini hiçbir maddî nedene dayanmaksızın yapmaktadırlar, yani irrasyoneldirler. Kendi çıkarlarını - kısa vâdeli olsun, uzun vâdeli olsun - gözönünde bulundurmamak tadırlar.

Öte yandan, büyük «millî» burjuvazi de kendi çıkarlarını hesaplayamaz ve kolayca kandırılır. Öyle ki, savunucularının iddialarına göre, son dönemi sosyalist devrimin ilk dönemi ile birbirine bağlanan millî demokratik devrime bile katılır! Kısa vâdede, emperyalizmle ve onun işbirlikçisi olan yerli komprador larla uzlaşmaz çıkar çatışması olan millî burjuvazi, proletaryanın önceliğünde bile olsa millî demokratik devrime «evet» der, hattâ aynı yönde çalışır; emperyalizmle işbirliği yapmaktansa proletaryanın yönetiminde olmayı tercih eder!

«İrrasyonellik» varsayımı kısaca böyle açıklanabilir. Ama, değişik gurupların proletaryanın irrasyonelliğine ve burjuvazinin irrasyonelliğine verdikleri ağırlıklar farklı olmaktadır.

Sözgelimi, millî demokratik devrimcilerin burjuvazinin «ahmaklığına» verdikleri ağırlık daha fazladır. Oysa, az ya da çok uzun süren bir örgütlenme ve eğitim dönemine gerek kalmaksızın, küçük burjuvazinin hareketli ve etkin unsurlarının gerçekleştireceği bir iktidar değişikliğinin «devrim» olacağını öne sürenler, işçi ve köylü sınıflarının «ahmaklığına» daha büyük bir ağırlık tanımaktadırlar.

Doğan Avcıoğlu, DEVRİM'in üçüncü sayısında Korkut Boratav'ın «Gelir Dağılımı» adlı kitabını kendi amaçlarına göre yorumlarken şunları yazabilmiştir :

«Bu rakamlar, «seçmen akılcıdır, ekonomik çıkarlarına göre oyunu AP'ye vermiştir» tezini iflâs ettirmeye yeterlidir.»

RASYONELLİK NEDİR?

Rasyonellik, bir «uzun vâdeli çıkarlar» bakımından, bir de «kısa vâdeli çıkarlar» bakımından ele alınabilir. Uzun vâdeli çıkarlar bakımından toplumdaki hiçbir sınıfın tam olarak rasyonel davrandığı iddia edilemez. Bugünkü yöntemlerini uzun vâdeli çıkarlarına göre en iyi ayarlayan tekelci kapitalizmin egemen güçleri bile zaman zaman irrasyonel davranışlarda bulunmaktadırlar.

Ama asıl meselemiz, Türkiye'deki çeşitli sınıfların davranışlarının ne ölçüde rasyonel olduğudur.

Rasyonellik, mevcut alternatiflerden kendi çıkarına en uygun olanını seçmektir. Yani, kendi çıkarına olan, fakat «varolmayan bir alternatifi» seçmeyen bir insan, irrasyonellikle suçlanamaz.

O halde, Türkiye'de işçi sınıfının T.İ.P.ne oy vermemesi nasıl yorumlanmalıdır? T.İ.P., 1965 de girdiği ilk genel seçimde azımsanamayacak ölçüde oy almıştır. Bunun nedeni, T.İ.P. nin o zaman gerçek bir alternatif olarak ortaya çıkmış olmasıdır. Ama bu alternatif daha kendisini yeterince duyuramamış, örgütünü sağlam biçimde kuramamış bir biçimde politik alanda yer almıştır.

T.İ.P., bundan sonraki dönemde, gerek parti dışı güçlerin provokasyonları, gerekse parti genel başkanı ve onu izleyen birkaç kişi tarafından devrimci bir alternatif olmaktan çıkarılmıştır. Bir yandan sosyalizmden başka herşeye yeşil ışık yakan küçük burjuva sapmalarının günahı partiye yüklenirken; öte yandan sosyalizmin bilimine yapılan hakaretler toprak ağaları ile işbirliğine ve sosyalistlere alçakça iftiralar yöneltmeye kadar varmıştır. İhanetin açık göstergesi olan bu davranışlar; tabiîdir ki, meşruiyet mücadelesi bitip «devrimci dönem için derinlemesine örgütlenme ve teorik-pratik eğitim» aşaması geldiği zaman, bu geçişi imkânsız kılmıştır. T.İ.P.nin 1969 genel *seçimlerindeki durumu çok açık*tır. 1969 oyları, «meşrû» bir parti olmak için yeterlidir, ama «devrimci» bir partinin oyları değildir. Başka bir deyişle, işçi ve köylü sınıfları, T.İ.P.ni bu haliyle bir alternatif olarak görmemektedirler.

ASIL DERT

Ama, zaten işçi-köylü sınıflarının «ahmaklığına» ağırlık verenlerin en büyük derdi, bu sınıfların T.İ.P. nde toplanmaması değildir. Hattâ bu guruba mensup olanların bir kısmında bu «dert» küçük ölçüde de olsa, yoktur. Bunlar partiye - karşı oldukları için - girmemişler ve hariçten gazel okumayı tercih etmişlerdir. Bir kısmı da, C.H.P. nin borazanlarına nota yazmayı herhalde asıl «devrimcilik» zannettikleri için - yeğlemişlerdir.

Ve zaten, irrasyonellikten kastları da, oyların C.H.P. ne değil de, A.P. ne (ya da D.P. ne) gitmesidir. DEVRİM bildirisinde, «genel oyun 23 yıldanberi ters işlediğini» yazanlar, genel oy «düz» işleseydi C.H.P. nin iktidarda kalacağını varsaymaktadırlar.

İKİ YAKLAŞIM

Türkiye'deki işçi ve köylülerin ve özellikle köylülerin - DP. ne ya da A.P. ne oy vermelerinin irrasyonel değil, rasyonel bir davranış olduğunu açıklama yolunda, şimdiyedek başlıca iki yaklaşım tarzı ortaya çıkmıştır.

Bunların birincisi İdris Küçükömer'in ANT dergisindeki

ve DEVRİM

bazı yazılarında ve «Düzenin Yabancılaşması» adlı eserinde benimsediği, üst yapıya ağırlık veren yaklaşımdır. Küçükömer'in analizi, *tarihsel yönteme aykırı* olan, gurupların tarih içinde değişmeyen ve gelişmeyen süreklilliğini varsayması ve buna dayanarak hazırladığı «sağcı - solcu» güçler tablosuna statik bir nitelik vermesi dolayısıyla ters sonuçlara varmaktadır. Ama, rasyonelliğin üst yapıdaki unsurlarını *açıkladığı ölçüde yararlıdır.*

İkinci tip yaklaşım tarzı ise S.B.F. doçentlerinden Tuncer Bulutay'ın ekonomik etkenlere ağırlık veren rasyonellik açıklamasıdır. Bulutay'ın Nuri Yıldırım ile birlikte S.B.F. Dergisi'nde yayınladığı incelemesindeki yaklaşım genel olarak **doğrudur** ve kısa vâdeli ekonomik çıkarların, rasyonel seçişi belirleyen önemli bir unsur olduğunu göstermektedir. Bulutay, rasyonelliğin arasına, Küçükömer'in yaptığı gibi «C.H.P. ne karşı temel li şartlanmayı» katmamakta, gelirl artan gurupların, **iki parti arasında fark gözetmeyerek,** o dönemde iktidar partisi hangisi ise politik tercihlerini o partiden yana kullandığını, aynı gurupların geliri azaldığı takdirde ise tamamen ters bir davranışta bulunduğunu rakamlarla göstermektedir.

DİĞER ETKENLER

Ancak, «parasal gelir artışı» çok önemli olmakla birlikte, tek belirleyici **değildir. İki** partinin istihdam politikasındaki farklar, C.H.P. nin gardırop devrimciliği konusunda maddi ihtiyaçlara bile ters düşen ısrarı, **sağlık sosyalizasyonunun** meyveleri nin halk tarafından A.P. döneminde **farkedilmesi, çarpık** ve **dışabağlı** sanayileşme politikasının büyük burjuvazinin daha sağlamca egemen olduğu A.P. tarafından daha iyi yürütülmesi... de; kısa vâdeli çıkarlarını gözönünde bulunduran işçi ve köylü sınıflarının A.P. ve C.H.P. arasındaki tercihlerini A.P. lehine yapmaları sonucunu doğurmaktadır.

SAPTIRICI ETKENLER

Rasyonellik bir tabu mudur? Seçiş, hiçbir akıldışı unsurun etkisinde kalmadan mı yapılmaktadır? Böyle bir savımız yok. İrrasyonel ögeler Türk seçmeninin seçişinde elbette rol oynamaktadır. Bir Batı Avrupa *ülkesinin* **işçi sınıfının** *sahip olduğu* **sınıfsal tercih özgürlüğü,** geri bir ülkede, doğallıkla daha sınırlıdır.

Kenan Bulutoğlu'nun işçilerin politik tercihlerini yansıtan araştırması da pekâlâ göstermiştir ki, T.İ.P. ne oy veren işçiler, daha fazla eğitim görmüş işçilerdir. Yani eğitim, uzun vâdeli çıkarların görülmesini - bir anlamda sınıf bilincine varılmasını - da sağlayabilmektedir.

Ama ideolojik baskının, antikomünizmin, sömürüyü meşrulaştırıcı dilin, dinin etkisinin ve benzeri etkenlerin, sadece geri ülkelerde olup Batıda olmadığını öne sürmek de safdillik olur.

Kısaca, rasyonelliği saptırıcı etkiler de vardır, ama geri ülkelerin işçi ve köylülerini «ahmak» yerine koymak için yeterli değildir.

NEDEN SEÇİM?

Rasyonellik ile ilgili sözlerimizi bitirirken son bir noktayı açıklamakta yarar görüyoruz: Seçimler, sınıfların politik tercihlerini tam olarak yansıtmayabilir; ama bu yansıtma görevini yapan, en iyi göstergelerden biridir. **Ve eğer bu sınıfsal tercihleri gösterecek başka kitlesel eylemler yoksa, seçimlerin sonuçları, belli bir güvenlik sınırında, politik tercihleri anlayabilmede tek veridir.**

Bu yüzden, **Türkiye'deki** sınıfların rasyonel davranıp davranmadıklarını incelemek için, **seçim sonuçlarını gösterge olarak almamız doğaldır.**

DEVRİM MESELESİ

«DEVRİM» gazete - dergisi sosyalist bir dergi olarak kabul «dilemeyeceğine» göre, «devrim» sözünden anladıkları şeyin de, sosyalizmin «devrim» anlayışından farklı olması normaldir. Ama, bu, Türkiye'de anarşizm *ve tepeden inmeciliğin doğurduğu* hareketler dahil, her davranışı «devrim» ve «devrimcilik» diye adlandıran bir «kavramlar çorbasının» hazırlanmasına göz yummayı gerektirmez.

DEVRİM'in kullandığı devrim tanımı - belki de tanımları - şu sözlerden çıkarılabilir:

«Ya Batı politik kurumları reddedilecekti, ya da **devrimler** yoluyla modern bir Türkiye kurma *ülküsünden vazgeçilerek,* hilâfete ve yabancı sermaye egemenliğine yeniden rıza gösterilecekti» (Bildiri'den)

«... *tam bir* ***devrimci*** *parti olamamıştır.* Eşraf ve tutucu bürokrat egemenliğindeki parti ...» (Bildiri'den) «**devrimci** olması gereken parti...» (Kemalizmi İyi Anlamak Gerek, sayı 4)

«Toprak reformu ve Köy Enstitüleri gibi demokratik **devrimleri»** (Bildiri'den)

«DEVRİM Gazetesi neden hâlâ Kemalist **devrimde** ısrar eder?» (Kemalizmi İyi Anlamak Gerek)

«Kemalist tez kısaca şudur: Bağımsızlık içinde, bir an önce, **devrimler** yoluyla çağdaş uygarlığa ulaşmak» (Bildiri'den)

... ve de sık sık sözü edilen «üst yapı **devrimlerinin** alt yapıya indirilmesi görevi»...

HANGİSİ?

Yani DEVRİM'e göre:

1. Belirli bir dönemde birden çok devrim yapılabilir. **Başka** bir deyişle; bir devrim, **başka** birçok devrimi içerebilir. Köy *Enstitüsü bir devrimdir,* saltanatın ve hilâfetin kaldırılması bir devrimdir, şapkanın giydirilmeye başlanması bir devrimdir, takvimin geliştirilmesi bir devrimdir., ve bütün bunları içeren «Kemalist devrim» de bir devrimdir.

Bu ciddiye alınıp da eleştirilebilecek bir kavrayış **değildir.**

2. Sözügeçen, «devrimci olması gerekip de, eşraf ve tutucu bürokrat egemenliğinde olduğu için tam bir devrimci parti olamayan parti» *C.H.P.* dir. *C.H.P.* sinin «devrimci olma gereğinin» neye **bağlandığı pek açık değildir.** Eğer o dönemin devrimci bir partiye ihtiyaç duyurduğu gerçeğinden hareket ediliyorsa görüş doğrudur. Ama «eşraf ve tutucu bürokratların» egemen olduğu bir partinin «tam bir devrimci parti olamadığı» ifadesi, hareket noktasının farklı olduğunu göstermektedir. Demek ki, C.H.P. o dönemin aradığı «devrimci» bir partidir, fakat görevini «tam olarak» yapamamıştır. Yani, tutucu bürokratların egemenliğindeki bir partinin - ki DEVRİM'de toprak ağalarının müttefikinin bu tutucu bürokratlar olduğu da zımmen kabul edilmektedir - «bir miktar devrimci» olması mümkündür. **İşte,** devrim kavramı bu hale getirilince, tutucu bürokratlar bile devrimci sayılır!

BURJUVA DEVRİMİ

C.H.P. için «önce iyiydi, sonra bozuldu» savunması da geçersizdir. C.H.P.' bir belirli görevi yerine getirmek için ortaya çıkmış, o görev yerine getirildikten sonra ise, **başka alternatiflere oranla,** Türk toplumunun gelişmesini engelleyici bir güç *haline gelmiştir. Ve zaten* aksi olması da - partinin sınıf yapısı ve tarihi gelişim içindeki fonksiyonu dolayısıyla mümkün değildir.

O halde, C.H.P. nin yüklenmiş olduğu görev neydi? C.H.P. nin görevi, savaş ve istilâ sonucunda yıkılan düzeni yeniden kur-

Sayfayı çeviriniz

mak ve bu merkezi birimin yeniden kuruluşu sırasında, değişmeye başlayan temele uygun düşmeyen üst yapı kurumlarını tasfiye etmekti. DEVRİM tarafından üst yapı devrimleri diye *adlandırılan düzeltmeler* bunlardır. Lâtin alfabesinden şapkaya, hilâfetin tasfiyesinden şeriatın kaldırılmasına kadar bu üst yapı temizlikleri, yolu açmıştır. Ve eğer Türkiye, bugün buraya gelmişse bu bir karşı-devrim değil, tam tersine, sözkonusu üstyapı temizlikleri tarafından gelişmesi kolaylaştırılmış Batı modelinin altyapıya hergün biraz daha yerleşmesidir.

C.H.P., yolu açabilmiştir; çünkü, küçük burjuvazi ve nitelik değiştirme dönemlerinin başında olan kapitalizm-öncesi öğeler partide egemen unsurlardır. Ama yanılmayalım, yolu açma çabalarının ilkini C.H.P. ne maletmeyelim. Üst yapıdaki değişikliklerin başlangıcı ve dolayısıyla bu eski tip burjuva devriminin tarihi 1908 e kadar uzanır. Ve Demirel'in ümmetçilere egemen olmasına kadar gelen dönüşümler serisinin her adımı, bu süreci geliştirir.

Burjuvazinin geliştirmekle yükümlü olduğu kapitalist üretim ilişkilerinin mevcudiyeti, İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde, nisbeten bağımsız bir birimi gerektiriyordu; oysa bugün böyle bir zorunluluk yoktur. Kapitalist üretim ilişkileri, DP - MBK - AP tipi «bağımsızlık» altında da gelişebilir. Bu farklılık, emperyalizmin yöntemlerindeki *gelişmeden doğmuştur.* İkinci Savaş öncesine kadar, emperyalizm fiili egemenlik kuruyor ve geri ülke burjuvazileriyle fiili çatışma içine giriyordu. Bugün ise, çatışmanın yerini «karşılıklı çıkarlara dayanan işbirliği» almıştır.

AYAKBAĞI

O halde, C.H.P. nin, **başka alternatiflere oranla,** Türk toplumunun gelişmesini engelleyici niteliği nereden geliyor? C.H.P. tipi devrimin yaratacağı en normal yaratık, D.P. idi. Ve D.P. yi doğuran «CHP tipi devrim», C.H.P. ni artık çağdışı hale getirmişti. Büyük burjuvazinin egemenliğine karşı çıkılamayacağına göre, C.H.P. bünye değiştirecek ve büyük burjuvazinin fiili desteğini sağlamaya yönelecekti.

C.H.P. bu işi başardı; ama bünyesinde gerçekten «tutucu bürokratların» ağırlığı kendini duyurduğundan, D.P. ne göre daha başarısız kaldı. Bu ikili bünye, C.H.P. nin daha sonra, küçük burjuva ideolojisini de, gerçek devrimci potansiyeli yolundan saptırmak için kullanmasına imkân verdi.

SOSYALİST DEVRİM

Öyleyse, DEVRİM'in «bugün hâlâ üzerinde ısrar ettiği Kemalist Devrim» ile Türk toplumunun önünde bulunan devrimin niteliği arasında bir ilişki var mıdır?

İçsel ve dışsal bütün etkenler birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'nin önünde bulunduğu aşamanın, **sosyalist devrim** olduğu görülür. Başka bir deyişle, Türkiye'de «devrim» diye adlandırılabilecek bir hareket, **artık,** işçi ve köylü sınıflarının kendilerine **katılan** diğer devrimcilerle birlikte iktidara gelmelerinden başka birşey olamaz.

Türkiye'de dışa bağlı da olsa kapitalist üretim ilişkilerinin sosyalist mücadelenin yürütülebileceği bir düzeye ulaşması; sosyalist devrimin öncüsü olacak sınıfın örgütlenmesi için asgari şartların varolması ve hepsinden daha önemlisi tekelci kapitalizm ile geri kalmış kapitalizmin dün ya çapında bütünleşerek tek bir hedef şeklinde ortaya çıkması, önümüzdeki aşamanın sosyalist devrim olmasını zorunlu kılmaktadır. Artık, ayrı düşmanlar yoktur.

Türkiye'de, işçi sınıfının müttefikleriyle birlikte **iktidara gelmesi** ve kapitalist üretim ilişkilerinin aleyhine sosyalist üretim ilişkilerini geliştirmeye **başlaması,** mümkündür. Bunun mümkün olmadığını ve sosyalist devrim aşamasından önce, işçi sınıfının, müttefikleri arasına «milli burjuvaziyi» de katarak feodalizm artıklarını temizlemesi ve emperyalist bağları koparması gerektiğini iddia etmek, birçok başka sakat yaklaşımlarının yanında, *diyalektik bütünlüğü bir yana* bırakıp, bir bütünün içinde sun'i kategoriler yarattığı için de yanlıştır.

Yirminci yüzyılın başındaki burjuva devrimi, Türk toplumunun kapitalizm - öncesi üretim ilişkilerinde esasen yer almaya başlamış bulunan dönüşmeyi hızlandırmış ve üst yapıdaki «kapitalizmin gelişmesine uygun olmayan kurumları» tasfiye etmiştir. Çeşitli nedenlerle devlet kapitalizmine ağırlık kazandıran bir gelişme de olsa, C.H.P. dönemi de, DP - MBK - AP dönemi de, burjuva devriminin kendilerine yüklediği görevleri yerine getirmişlerdir. Yoksa, ölmüş hükûmet başkanlarını iktidardan «karşı - devrimcilerin düşürdüğünü» iddia edecek kadar pervasız bazı teorisyenlerin (!) söyledikleri gibi, D.P. hareketi bir karşı - devrim değildir. Kapitalizm - öncesi düzen, kapitalist düzen haline dönüşmüştür ve her atılan adım bunu pekiştirmektedir.

«DEVRİMCİLER» KİMLERDİR?

Bir başka önemli mesele de, **devrimin özneleri** konusunda ortaya çıkmaktadır. Devrimi kim yapacaktır? DEVRİM dergisi, bilimsel sosyalizmin meselelere yaklaşım tarzına en küçük bir yakınlığı olmayan «devrim» anlayışına gayet uygun olarak devrimin öznelerini de belirlemektedir. Kemalistler, aydınlar, devrimci gençlik, parlâmentoculuktan umudunu kesen zinde güçler, ulusçu güçler gibi sınıf temeline sahip olmayan kavramlar, DEVRİM'in sayfalarında bolca boy göstermekte, *ve lütfen bu güçlerin* «hayatını alın teriyle kazanan büyük kitlenin **desteğine** dayanması» şart koşulmaktadır.

Yapılacak işin sosyalist devrimle ilgisi *olmadığına göre* DEVRİM'in özne olarak işçi sınıfını ve müttefiklerini saymasını elbette beklemiyoruz. Ama ciddi bir «devrim» tanımı, bu devrimin temel öznesi olarak, herhangi bir «sınıfı» koymak zorundadır.

YUKARDAN AŞAĞI

Avcıoğlu'nun sık sık kullandığı sözlerden biri de, «devrimlerin alt yapıya indirilememesi» dir. Ona göre, «Kurtuluş Savaşımızın, *devrimcileri, feodal ve* yarı - feodal unsurlarla işbirliğine zorlayan şartları, alt yapı devrimlerinin başarılmasını önlemiştir.»

Biliyoruz ki, klâsik anlamda burjuva devrimlerinin «aşağıya indirilme» diye bir sorunu yoktur. Burjuva devrimi' keskin ya da kademeli biçimde yer alabilir; fakat bu arada «temel», genel çizgileriyle mutlaka hazır dır. Nitekim Türkiye'de de burjuva devrimi siyasal iktidara sahip güçlerin kompozisyonunda burjuvazinin kademeli olarak ağırlığını koyması ile gerçekleşmiş; burjuvazi dışa bağlı olarak geliştirilen, ama kapitalist üretim tarzına uygun düşen ve gittikçe daha da uygunlaşan bir temel üzerine kendi ideolojisini kurmuştur.

ŞAŞIRMAMAK GEREK

Kötü ezbercilik, kapitalizmin nasıl olup da bağımlı bir bütün içinde gelişebildiğini anlamaya izin vermez. Bunu anlayabilmek için marksizmin bütüncül kavrayışına sahip olmak ve süreçlerin iç ve dış dinamiklerinin ne zaman çatıştığını, ne zaman uyuştuğunu ve birlikte hareket ettiklerini bilmek gereklidir.

Bugün bir burjuva devrimi, **sloganları ne olursa olsun,** emperyalizmin yeni işleyişi dolayısıyla, objektif amaçları bakımından ergeç emperyalizm ile bağdaşacak, buluşacak, işbirliği yapacaktır. «Kemalist» diye adlandırılan devrim de, emperyalizmin yöntemlerini değiştirmesine ve iç dinamiğin dış kapitalizmle işbirliğini geliştirebilecek düzeye gelmesine kadar, nisbi bir bağımsızlık ifadesi olmuştur. «Kemalizm» ile «anti - kemalizm» arasındaki fark nedir? Kim «Kemalist» tir? Kim değildir? Tarihi gelişim içinde «Kemalist devrim»in yeri nedir? Bugün «bütün Kemalistlerin» göreve çağrılmasının anlamı nedir? Ve nihayet, «bağımsızlık içinde devrimlerle bir an önce çağdaş uygarlığa ulaşmak» anlamına geldiği iddia edilen «Kemalist tez», hangi sınıfın özlemlerini yansıtmaktadır?

İç ve dış dinamiğin birlikte *değerlendirilmesi yapılmayınca,* şöyle bir kargaşalığın içine düşmek mümkündür : «Anti - Kemalist karşı - devrim» dışabağlı burjuvazi tarafından gerçekleştirilmiştir, o halde geri bir adımdır. Ama bu «karşı - devrim» Türkiye'de kapitalizmin gelişmesine büyük katkıda bulunmuştur, büyük kitleleri politik hayata sokmuştur, bunlar önemli değildir! Peki o halde bu dışabağlı büyük burjuvazinin karşı-

sındaki alternatif nedir ki, bunlar adımı «geri» atmış sayılıyorlar?

Aslında bu alternatifin ne olduğu çok açık ve seçik ortadadır : Tepeden inmeci gelenekli küçük burjuvazinin «devlet benim» zihniyeti.

BİRAZ KEHANET

Hiç şüphemiz olmasın ki, bugün Türkiye'de solcu geçinen bazı kimselerin, bira fabrikatörlerinden yerli gazozculara ve sırmahlara kadar uzanan «müttefik arama kampanyası», abone yazmaktan öteye gider de «haydin, şu düzeni bir değiştirelim bakalım» a varırsa; Kemal Kurdaş'lı, Daniş Koper'li, Şahap Topçuoğlu'lu hükûmetlerin benzerlerini yeniden sahnede görmek mümkün olabilecektir.

Bu «devrimde», eski Demokratların affını istemediği için devrimci sayılan C.H.P. liler yer alırsa, NATO'dan çıkmadan NATO'yu düzelten ilk ülke de biz olacağız. Hele Ordu Yardımlaşma Kurumu kanalıyla otomobil montajcılığını da geliştirirsek, «devrimleri alt yapıya indirmiş» sayılırız. Bir de DEVRİM'in bildirisinin en başında yer alan «bölücü akımlar» ve «şeriatçılık» engellendiği zaman «Kemalist tez» gerçekten gerçekleşmiş olur!

BİR KARŞILAŞTIRMA

Türkiye'de küçük burjuvazinin -bazan orta ve büyük«milli) burjuvazinin - hareketliliğine ve etkinliğine bel bağlayan başlıca iki gurup vardır. Bunlardan biri, pek alışılmış adlarıyla «MDDciler»; diğeri ise «Kemalistler» dir. Bu iki gurubun ayrıldıkları ve birleştikleri noktalar şunlardır:

1. **Sosyalistlik iddiası :** MDD ciler, provokasyon görevlerini yerine getirebilmek için sosyalist görünmek zorundadırlar. Ancak, böyle göründükleri takdirde, «perhiz - lahana turşusu» sözünü hatırlatacakları için, kendi kendilerine taktıkları adları, fırsat buldukça değiştirmektedirler. «Kemalistler» in sosyalist olma iddiaları açıkça yoktur, ama «sol Kemalistler» diye adlandırılmaktan da pek hoşlanmamaktadırlar. MDD'cilerin «sosyalizm» ve «sosyalist devrim» sözlerine karşı allerjileri olduğu ve bu sözleri söyleyenlere karşı kaba kuvvet kullanmaya teşebbüs ettikleri bilinmektedir; öteki gurubun böyle bir fiiline rastlanmamıştır.

2. **İşçi sınıfına karşı tutum :** MDD'ciler, işçi sınıfına «anti - emperyalist ve anti - feodal» mücadele yaptırmaya çalışırken; «Kemalistlerin» böyle bir derdinin olmadığı görülmektedir.

3. **Türkiye İşçi Partisi'ne karşı tutum :** MDD'cilerin varlık sebebi, partiye muhalefettir. Dolayısıyla varlık sebeplerini sürekli kılmak için partiyi öldürerek ele geçirmek ya da ele geçirerek öldürmek zorundadırlar. Bu yüzden de parti içindeki sağlıklı güçleri karalarlar; ilçe toplantılarında kepazelik çıkarırlar. «Kemalistlerin» partiye karşı kesin bir muhalefetleri yoktur; Parti'yi «Kemalist Devrim»in basit bir müttefiki olarak görürler. Onlara göre, asıl çengel, C.H.P. ne atılmalıdır.

4. **Birbirlerine karşı tutumları:** MDD'ciler, «Kemalistleri» MDD in müttefiki olarak saymaktadırlar. «Kemalistler» de MDD cileri «Kemalist devrim» in müttefiki saydıkları için gül gibi geçinip gitmektedirler.

5. **Pratik:** Pratikte her iki gurup da «ya ya ya, şa şa şa ordu, ordu çok yaşa» diye bağırmaktadır.

İşte, yazımızın başından beri incelemeye çalıştığımız DEVRİM hareketi ve aynı ideolojinin değişik bir türü olan MDD hareketinin gelip düğümlendikleri nokta bu olmaktadır.

Bir kere daha tekrarlayalım : Önümüzdeki dönemde, sosyalist nitelik taşımayacak bir hareket; ister MDD cilerin dediği tarzda, isterse «Kemalistlerin» dediği tarzda olsun, tırnak içinde bir «devrim» olacak ve tırnak içinde olmayan bir devrimi, bu sefer gerçekten geciktirecektir.

Sosyalist Parti Yönetimi

BEHİCE BORAN

TİP'in son bir yıldır içine girdiği *durum*, sosyalist *parti* yönetimi ve parti içi demokrasi ve disiplin sorunlarını ön plana çıkardı. Bir yandan parti üst yönetimi şekli bir yönetim ve disiplin anlayışında ısrar ede gelmiştir. Sekiz yılda Parti nereye gelmiştir, örgütün ihtiyaçları, eğilimi, istekleri nelerdir? Bunlar hiç dikkate alınmaksızın, realist bir politika izlemeye hiç yanaşmaksızın, «Biz çoğunluğu kazandık (yani sandıktan çıktık), bizim kararlarımız azınlığı ve alt kademeleri bağlar, istediğimizi yaparız,» zihniyetiyle hareket edilmiş ve bunun sonucu üst yönetim parti örgütü ile ters düşmüştür. Öte yandan, Parti'nin bugünkü bölünmüş, karışmış durumunun yarattığı, sorumsuzca aklına geleni söylemek ve yapmak imkânları, parti içi demokrasi, tartışma ve eleştirme özgürlüğünün normal gerekleri gibi kabul edilmek istenmektedir. Her iki tutum da yanlıştır.

Nasıl bir toplumun politik iktidarı, hukuk düzeni toplumun objektif şartlarına, gelişme doğrultusuna ters düştüğü zaman fiilen işlemez hale gelir, çalkantılar, direnmeler başlarsa, bir örgütte de üst yönetim örgütlü hareketin gelişme doğrultusuna, temel eğilimine, isteklerine ters düştüğü zaman otoritesini yitirir, partiyi yürütemez ve tüzüğün (partinin iç kanununun), yönetim, yürütme ve disipline ilişkin hükümleri fiilen işlemez hale gelir. Üst yönetim, hukuken parti içi iktidara sahip olsa dahi, fiilen iktidara sahip olmaktan çıkar.

Çoğunluğun aldığı kararlar azınlığı, üst kademelerin kararları alt kademeleri ve üyeleri bağlar kuralı elbette doğru, geçerli bir kuraldır. Başka türlü örgütlü çalışma mümkün olmaz, giderek ortada örgüt diye bir şey kalmaz. Ama bu kural kendi başına kararların gerçekten bağlayıcı olmasını, fiilen uygulanmasını sağlamaz. Bu kural şekle ait bir kuraldır. Şekle ait hükümlerin uygulamada işleyebilmesi için alınan kararların muhtevasının, özünün, belirli şartları yerine getirmiş olması gerekir. Bir çoğunluk veya organ sadece bu kurala ve bu kuralın uygulanması için disiplin cezası müeyyedelerine dayanarak keyfi kararlar, yanlış ve isabetsiz kararlar alamaz; alırsa başını objektif gerçeğin sert duvarına çarpar, kural işlemez olur, Parti yapısında en azından pasif bir direniş, kararların uygulanmaması, ihmal edilmesi hali belirir. Yanlış kararlar sosyalizmden sapma niteliği gösterirse, sürekli ve ısrarlı olursa örgütte fiili direniş, üst yönetime baş kaldırma durumu oluşur. Kararların şeklen değil, gerçekten bağlayıcı olabilmesi için doğru, isabetli, örgütün çoğunluğunca, hiç değilse faal ve etkin kısmınca içten kabul edilebilir, benimsenebilir kararlar olması gerekir. Bu temel, vaz geçilmez şarttır.

Üst kademe kararlarının doğru, isabetli, örgütçe kabul edilebilir ve uygulanır olabilmesi için kararların alınmasında belirli şartların yerine getirilmesi şarttır. Birincisi, program ve tüzüğün usulüne uygun uygulanmasından öteye geçen, yeni yorumlar, görüşler getiren kararların aceleye getirilmemesidir; hele genel başkanın tek başına resen karar verip görüşünü kamuya açık bir konuşmasında ilk defa açıklaması gibi hallerde aslâ cevaz yoktur. Kararlar üst kademe organda, ve gerektiğinde, ilgili bürolarda incelendikten sonra, enine boyuna tartışılarak alınmalıdır. Hatta çok önemli yeni atılımların yapılması, yeni bir aşamanın alınması söz konusu ol-

Sayfayı çeviriniz

duğu durumlarda parti alt kademeleriyle temas ve danışma, so runun önce parti örgütleri çapında serbestçe tartışılması yön temi de uygulanabilir. Ama hemen belirteyim ki, bu yöntemin iyi işler şekilde uygulanabilmesi alt kademe örgütlerin ve genellikle partililerin olgunluk, bilinç ve bilgi düzeyine bağlıdır. Aksi halde tartışmalar olumlu sonuçlar vermiyen, parti birliğini ve dayanışmasını bozan, kısır çekişmelere, sonu gelmez lafazanlığa dönüşür. Bir an bile unutulmaması gereken gerçek, Partinin, işçi ve emekçi sınıfların politik mücadele aracı olduğudur. Tartışma ve eleştiriler, bir disiplin çerçevesi içinde yapılmak ve Partinin bu görevini daha etkin bir biçimde yapabilmesini sağlamak amacına dönük olmak zorundadır.

Bunun yanı sıra merkez ve il büroları Parti politikasının bilimsel veriler ışığında gerçekci bir şekilde belirlenmesine yarıyacak inceleme ve araştırmalar yapmalıdır. Merkez Bilim ve Araştırma Bürosunun 1967 - 68 kışı çalışmaları Partinin artık bu çeşit inceleme ve araştırmaları yapabilecek yetenekli elemanlara sahip bulunduğunu göstermiştir. Parti içi eğitim sorununun ciddiyetle ele alacak ve çözümü üzerinde çalışacak kadrolar da bir ölçüde vardır. Yalnız Parti içi eğitim birden bütün Parti örgütü çapında yapılabilecek bir çalışma değildir, örgütlenme ve politik eylemle birlikte ve bir süreç içinde oluşacak bir çalışmadır.

Yüksek kademe organın doğru ve kabul edilebilir kararlar alabilmesinin ikinci şartı, merkez ile iller, illerle ilçeler arasında sürekli sıkı ilişkilerin kurulması, karşılıklı alış ve verişin sağlanmasıdır. Alt örgüt kademelerinde, partililer saflarında ne olup bittiği, ne gibi eğilimler, soru ve sorunlar belirdiği konusunda üst kademe yönetiminin sürekli ve doğru bilgisi olmalıdır, kısacası, üst yönetim parti örgütünün nabız atışlarını dikkatle yoklar durumda olmalıdır. Üst ve alt kademeler ilişkileri konusunda dikkat edilecek nokta, üst organın hareket serbestisinin fazla sınırlanıp eli kolu bağlı hale getirilmemesidir. Gereksiz tartışmalar, sürekli müdahaleler organları iş göremez hale getirir. Organlara belli sürelerce belli yetkiler çerçevesi içinde karar ve hareket serbestliği tanımak, ama tabii sorumluluğa da, birlikte yüklemek ve süre sonunda kademe kongrelerinde ve Büyük Kongre'de sıkı hesap sormak gerekir. Sosyalist bir partinin merkeziyetçi olduğu aslâ unutulmamalıdır. Bu merkeziyetçilik, sorumsuz ve keyfi kararlar alma ve hareket etme serbestliğini değil, son derece sorumlu bir karar ve hareket serbestliğini içerir.

Organların aldıkları kararların fiilen bağlayıcı, alt kademelerce ve partililerce içten kabul edilebilir kararlar olabilmesinin diğer bir şartı da organların güven ve saygı telkin eder nitelikte olmasıdır. Güven ve saygı verir olabilmenin ilk şartı da organların mutlak surette dürüst seçimlerle meydana gelmesidir. Aceleden derme çatma örgütler kurup, kendi grubuna oy verecek Büyük Kongre delege sayısı şişirmek, çeşitli vaitler, pazarlıklar, baskılar yolu ile oyları kontrol etmek ve bilinen, bilinmiyen seçim hiylelerine baş vurmak bir sosyalist partide aslâ yer almaması gereken usullerdir. Bu şekilde seçilerek iş başına gelen bir yönetici kadro daha başlangıçta güven ve saygı telkin etmek şansını yitirir. Seçimleri kazandığı için şeklen parti içi iktidara sahip olur, ama manevi otoriteye sahip olmaz, otoriteye sahip olmayınca da iktidara fiilen sahip olmaktan çıkar. Parti örgütünün sürtüşmesiz, uyumlu ve disiplinli çalışması için organların güven ve saygı verir olması, yani otoriteye sahip bulunması, vaz geçilmez şarttır. Bir yönetici organ sözünü geçirebilmek için boyuna tüzük hükümlerini, disiplin kurallarını öne sürmek durumunda kaldı mı, örgütle, parti saflarıyla ters düşmüş demektir ve işler yürümez olur. Ancak dürüst seçimlerle meydana gelen ve yukarıdan beri açıklamıya çalıştığım şekilde kararlar verip iş gören bir organ güven verici ve saygın olur.

Partinin bugünkü iç durumunu, parti - içi demokrasinin, fikir ve söz özgürlüğünün, eleştiri hakkının kullanılmasıyla özleştirmek, bunu normal, hatta olması gereken bir durummuş gibi görmek ve göstermek temelden yanlıştır. Parti bir bilim akademisi, bir okul, bir fikir kulübü değildir. Sosyalist parti, işçi emekçi sınıfların bilinçsiz veya değişik ölçülerde bilinçli mücadelesini, bilinçli ve örgütlü sosyalist mücadeleye dönüştürmek, onu geliştirmek ve giderek işçi ve emekçi sınıfların iktidarını gerçekleştirmek aracıdır. Bilimsel inceleme ve araştırmalar, eğitim, tartışma ve eleştiri, hepsi, partinin bu görevini daha iyi görebilmesi içindir, her şey son tahlilde politik eylem içindir. Çok zor ve hasım şartlar içinde mücadele vermek ve bu mücadeleyi verirken kendisini de tam bilinçli ve etkin bir sosyalist örgüt olma yönünde oluşturmak durumunda bulunan Parti, bunu ancak sıkı bir disiplinle başarabilir; ama sadece şekli değil, içten kabul olunmuş bilinçli bir disiplinle. Yönetim kademeleri yukarıda belirttiğimiz şekilde meydana gelip çalışır, geçerli ve doğru kararlar alır, güven ve saygı telkin eder oldu mu, böyle gerçek bir disiplin oluşur ve şekli disiplin kuralları da gerektiğinde işler duruma gelir. Kanunların hiç ihlâl edilmediği, hiç bir suçun işlenmediği toplumlar olmadığı gibi, disiplinin hiç ihlâl edilmediği parti de olmaz. Bütün partililerin son bireyine kadar tam bilinçli, içten kabul edilmiş bir disiplinle hareket etmesi beklenemez. Bu gibi hallerde disiplin kuralları uygulanarak işler yapılır, haysiyet divanları görevini yapar. Bazı çevrelerce sık sık tekrarlanan «Haysiyet divanları işletildi» suçlaması bir demagojiden başka bir şey değildir. Haysiyet divanları mostralık olsun diye seçilmez, gerektiğinde kovuşturma yapmak, çeşitli ceza kararlarıyla disiplinsizlikleri önlemek için kurulurlar. Haysiyet divanlarının görev yapmış, bir takım üyeleri tasfiye etmiş olmaları, kendi başına, bir suçlama gerekçesi olamaz. Mesele, haysiyet divanları haklı mı işledi, haksız mı? Bütün gruplaşmalar ve disipline aykırı davranışlar gerçek bir fikir ve görüş ayrılığına dayanmaz, altında başka nedenler yatar. Önemli ve gerçek bir fikir ayrılığı belirdiği ve muhalefetin görüşmeleri örgütçe benimsendiği zaman durumun ne olacağını bugünkü Emek grubu hareketi göstermiştir : yönetim ve disipline ilişkin şekli kurallar işlemez hale gelir, fiili bir durum oluşur, çünkü esasa ilişkin sorunlar, usule ait sorunlardan önce gelir ve daha ağır basar. Ama bu duruma da parti içi demokrasi gereği, normal bir durumdur denemez. Parti mutlaka doğru sosyalist çizgiye oturtulmalı ve bu çizgi etrafında Parti birliği ve bütünlüğü sağlanmalıdır.

Parti sosyalist raya oturtulur, yönetim organları belirttiğimiz şekilde kurulur ve çalışırsa hem parti içi demokrasiyi, hem disiplini gerçekleştirmek mümkün olur. Bununla beraber, bu sonucun elde edilebilmesi için bir şartın daha yerine getirilmesi gerekir : o da bir organın, kurulun, ekibin üyesi olmayan ve toplu çalışma içinde görev yapmıyan hiç bir üye bırakmamaktır. Sadece üye kaydolunmak ve aidat ödemekle (o da ödenmiyor ya) sosyalist parti üyesi olunmaz. Bütün üyeleri fonksiyonel birimler içinde, bir iş bölümü ve birliği içinde göreve koştunuz mu, hem disiplin, hem tartışma, eleştiri olanağı sağlanır. En sağlam disiplin iş disiplinidir ve iş üzerinde tartışma ve eleştiri ciddi olumlu nitelik kazanır, verimli olur, boş gevezelikleri, lâfebeliklerini önler. Verilen parti görevini yapmak tüzük hükmü olduğuna göre, genelikle partinin semtine uğramıyan, yalnız tartışma zamanlarında büyük lâflar etmek için ve seçim zamanlarında tuttuğu tarafa oy vermek için Partiye gelen, ölü ağırlık teşkil eden bir kısım sözde üyelerin engellemelerinden de Parti böylece kurtulmuş olur.

ÇANKAYA KONGRESİ

TİP Çankaya ilçe kongresinde 23 kasım 1969 pazar günü saat 10.00 da toplanan kongrede azınlıkta olduklarını görünce, salondaki taraftarlarının da katılmasıyla kavga çıkaran demokratik devrimciler kongrenin hükümet komiserince «can emniyeti kalmadığı» gerekçesiyle kongreyi dağıtmasına sebep oldular. Sosyalist Devrimcilerin kongrede çoğunlukta oldukları başlangıçta Başkanlık Divanı seçiminde belli oldu. Sosyalistlerin adayı Minnetullah Haydaroğlu karşı gurubun adayı Gani Gürbüzer'in 76 oyuna karşılık 95 oy alarak seçildi. Başkan yardımcılıklarına Erdoğan Yeşilyurt, Hasan Ruhoğlu, Kâtipliklere ise Asuman Erdost ve Merih Kutsal seçildiler. Böylece ilk mücadele sosyalistlerin kesin zaferi ile son buldu.

Bu sırada kongreye Genel Başkan Mehmet Ali Aslan katıldı. Konuşmasına dünyadaki durumu tahlille başlayan Genel Başkan emperyalizmle mücadele üzerinde durdu. Halkların özgürlüğünün ancak emperyalizmin yok edilmesiyle sağlanabileceğini belirten Aslan Türkiye'de de bu yolda mücadele edilmekte olduğunu, TİP tarafından başlatılan bu mücadelede gençliğin ve parti dışındaki aydınlarında önemli bir rolleri bulunduğunu ifade etti. Genel Başkanın bu sözlerine Demokratik Degrimciler «Bağımsız Türkiye» diye tempo tuttular ve sosyalistlerde onlara katıldı. Aslan sözlerine devam ederek Türkiye'nin bağımsızlığının ancak sosyalist olmasiyle mümkün olabileceğini, sosyalist örgütün öncülüğünün ve öneminin ihmale gelmeyeceğini söyleyince salondaki bütün sosyalistler alkışlarla «Sosyalist Türkiye» temposu tuttular. Demokratik Devrimciler bu sloganı «Bağımsız Türkiye» ile bastırmak istedilerse de bunu başaramadılar fakat Türkiyenin sosyalist olmasının bağımsız olmasını engelleyici bir yanı varmışcasına sürdürdükleri engelleyici tutumu bir kere daha ortaya koydular. Aslan sosyalizmin bilimselliğinin münakaşa edilemeyeceğini sosyalist eğitimin yapılması gerektiğini ifade ederek ve partide birlik lüzumunu belirterek sözlerini bitirdi.

Genel Başkanın konuşmasından sonra raporların okunmasına geçildi. Daha sonraki eleştiriler, yurt ve dünya sorunları maddesinde ilk sözü alan İsmail Duygu partinin durumundan şikâyet ederek birlik olunmasını istedi. İkinci konuşmacı Yalçın Cerit ilçe yönetim kurulunun raporunu eleştirerek söze başladı. Bu raporun bir çalışma raporu değil çalışmama raporu olduğunu belirtti. Gerçekten faaliyet raporu Türkiye'de feodal kalıntılar olduğunu bu sebeple de hemen sosyalist mücadele yapılamayacağını ileri süren ve sosyalist mücadele yapmak için s a f kapitalist düzenin var olması gerektiğini varsayan hayali bir görüşe dayanıyordu. Raporda çalışmalarla ilgili hiçbir şey yoktu. Bunları eleştiren Cerit partinin bugünkü durumunada değinerk sosyalist görünümler altında partiyi ve dolayısıyla sosyalist eylemi yıpratmak yolunda çabalar olduğunu, eski ilçe yönetim kurulununda bu akıma kendini kaptırdığını ifade etti ve kurulun seçim çalışmalarına lakayt kalarak Ankara'nın en büyük ilçesi Çankaya'nın potansiyelini değerlendirmediğini söyledi, kurulu ilçedeki sohbet toplantılarında bağımsız adayların desteklenmesi için yapılan konuşmalara seyirci kaldığı gibi bu toplantılarda partili olmayanlara söz verip sosyalist parti anlayışını zedelediğini ekleyerek konuşmasını bitirdi.

Partinin içinde bulunduğu durumu geçmişe uzanan bir tahlille inceleyen Cem Eroğlu 1962 den bu yana partinin adını duyurmaya ve yerleşmeye ağırlık veren bir mücadele dönemi sürdürdüğünü, şimdi ise derinlemesine örgütlenmeye ve eğitime ağırlık veren yeni bir dönemin başlaması gerektiğini belirtti. Eroğul özetle «TİP, 1965-66 yıllarında, kısaca 'sosyalizm kavramını geniş halk kitlelerine tanıtma ve sosyalist mücadelenin kanun nazarında geçerliğini kabul ettirme' diye tarif edilebilecek olan meşruiyet mücadelesini esas itibariyle kazanmıştır. Bilindiği gibi, meşruiyet mücadelesinin amacı, sosyalist mücadelenin vazgeçilmez temeli olan sosyalist örgütlenme ve eğitime girişme imkânlarının elde edilmesidir. Bu imkân ele geçtikten sonra, Partinin iktidara sağlamca yerleşmesine kadar sürecek olan geniş anlamda meşruiyet mücadelesi devam etmekle beraber, artık ilk hedef, derinlemsine örgütlenme ve devrim için eğitim olmalıdır. T.İ.P., bu yeni aşamaya geçemediğinden buhrana sürüklenmiş, sosyalist örgütlenmeye girişilmediği için, mevcut örgüt de dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.» demiştir. Türkiyenin şartlarını tahlil ederek önümüzdeki ilk devrimci adımın sosyalist devrim olacağını belirten konuşmacı feodal artıkları temizlemenin ve demokratik hakları genişletmenin sosyalist iktidarın görevleri arasında olduğunu belirterek sınıflararası ittifakla üzerinde durdu. Eroğul böyle ittifakların gereğine işaret ederken işçi sınıfı örgütünün öncülüğünün önemini de ortaya koydu ve sosyalist örgütlenme ve eğitim üzerindeki somut önerilerini yaparak sözlerini bitirdi. (Eroğl'un somut önerilerini kapsayan ve kendisi tarafından hazırlanarak kongreye karar tasarısı taslağı olarak sunulan raporu önümüzdeki sayımızda yayınlayacağız.)

Kürsüye gelen demokratik devrimci Erdoğan Güçbilmez Sosyalist Devrimcileri ordu düşmanlığı ile itham etti, parti örgütü dışında yürütülen anti-emperyalist mücadelenin yeterliliği anlamına gelecek sözler söyledi. 6. Filonun Türkiyeye gelemediğini ifade ettikten sonra Türkiye şartlarına göre hedefin milli demokratik devrim olduğunu bununda proleter sosyalistliğinin icabından bulunduğunu savundu. Yine aynı guruptan Gün Zileli, emperyalizmin «Bağımsız Türkiye» sloganınına karşı «Sosyalist Türkiye» ve «Kemalist Türkiye» sloganını attığını iddia ederek, Aydınlık Dergisinden pasajlar okuyarak Sosyalist Devrimcilerin ajan olduklarını ispat etti! Daha sonra söz alan Adil Özkol, partinin ve sosyalist eylemin küçük burjuva artıkları tarafından iki sapma aracılığıyla tehdit edildiğini; Aybar'ın temsil ettiği birinci sapmanın sosyalizmin bilimselliğini münakaşa ettiğini, işçi sınıfının öncülüğünü reddettiğini, Demokratik Devrimcilerce yaratılan ikinci sapmanın objektif sonucunun işçi sınıfını küçük burjuvazinin peşine takmak olduğunu, bunların örgütü yıprattıklarını, eylem yaptıkları yerlerde uyguladıkları yanlış strateji sonucu potansiyeli CHP lehine kanalize ettiklerini anlattı. Atalan, Gölüce ve Söke'deki seçim sonuçlarını örnek gösterdi. Bu örneklere sinirlenen Demokratik Devrimciler konuşmacının bir sonraki cümlesinde «emperyalizmle böylece mücadele etmek yeterli olamaz, emperyalizm zincirini ancak sosyalist iktidar ve onun için yapılan mücadele kırar» demesine, «şehitlere dil uzatılıyor» gibi gülünç bir demogoji ile ayağa fırladılar ve kavga çıkmasına sebep oldular. Hükümet Komiseri kongreyi dağıtmak istedi isede Kongre Başkanı kendisini güçlükle ikna etti. Olaylar yatıştıktan sonra sözlerine devam eden konuşmacı Demokratik Devrimcilerin yayın organlarındaki «Bizim Partimiz Milli Kurtuluş Cephesidir» ve «T.İ.P. emekçilerin partisi değildir» şeklindeki yazıları eleştirdi. Sosyalist iktidar kavramı üzerinde de açıklama yapıp, sosyalist düzenle sosyalist devrimin birbirine karıştırılmaması gerektiğini ifade ederek, önümüzdeki hedef sosyalist devrimdir demenin aktüel bir durum olarak hemen bir devrimin olacağı anlamına gelmeyip zamanı ne olursa olsun ilk adımın «sosyalist devrim» için mücadele anlamına geldiğini belirtti. Bundan sonra verilen bir önerge ile TDGF başkanı Atilla Sarp ile Turgutlu üyesi Ömer Özerturgut'un konuşmaları istendi. Her iki konuşmacıda Milli Demokratik Devrimin gerekliliği üzerinde durdular.

Daha sonra Vahap Erdoğdu'nun konuşması istendi oylama sonucu lehte ve aleyhte eşit oy çıktı. Yeniden oylama veya Başkanlık Divanının Çankaya delegesi dört üyesinindе oy kullanması önerileri olduğu sırada Başkanlık Divanı etrafında toplanan Demokratik Devrimciler itişe-kakışa başladılar. Bu gürültü arasında hükümet komseri kongreyi dağıttığını bildirdi. Divan Başkanlığında komserin toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununun 9. maddesinden doğan yetkisiyle verdiği bu karara zorunlu olarak uyarak kongrenin dağıtıldığını açıkladı.

İki defa çıkardıkları olaylar ile kongreyi engelleyen Demokratik Devrimciler dağılmayarak kendi aralarında seçim (!) yaptılar. Aslında o günkü bütün davranışları ile partiyi yıpratmak ve bazı usul karışıklıkları yaratarak işlemez hale düşürmek için kararlı olduklarını bir kere daha ortaya koydular. Usulsüz bir şekilde ilçe yönetim kurulu ve il delegeleri seçerek Ankara teşkilâtına ikinci bir suni baş yaratma çabaları önümüzdeki günlerde büsbütün açığa çıkacaktır.

TİP Çankaya İlçe Kongresi en kısa zamanda tekrar toplanarak gündemindeki maddeleri görüşmeye devam edecektir.

Lübnan Dar Boğazlara Sürükleniyor

I. BUHRAN

21 Ekim 1969 günü, Lübnan'ın güneyinde, Filistinli komandolarla Lübnan askeri birlikleri arasında kanlı çarpışmalar oldu. Komandoların mensup olduğu Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'nın verdiği rakamlara göre, 14 Filistinli öldürüldü, 24 tanesi de yaralandı.

Filistinli komandolar, Ocak 1969'dan itibaren Lübnan'ın güneyinde mevzilenmeye başlamışlardı. Ancak, Lübnan yöneticileri, komandoların İsrail sınırında kamp kurmalarını önlemişler ve onları, Suriye sınırına yakın bir bölgeye yerleştirmişlerdi. *Oysa Filistinli fedailer*, İsrail'e karşı bir milli kurtuluş savaşına girişmişlerdi. Tarif icabı «toptan» olan böyle bir savaşta, İsrail'in bazı sınırlarının dokunulmaz *olmasını kabul edemezlerdi. Üstelik*, yerleştirildikleri bölge dağlık idi. Kar ve yağmur yüzünden, kışın burada barınmak son derece zor olacaktı. Dolayısıyla, ya İsrail - *Lübnan* sınırındaki *ovalara* inmek, ya da Lübnan'daki mevzilerini terketmek zorunda kalacaklardı.

İstisnasız bütün Arap topraklarını «vatan» kabul eden Filistinli savaşçıların karşısında, Lübnan yöneticilerinin durumu oldukça güçtü. Komando harekâtını serbest bıraktıkları takdirde, İsrail saldırılarına hedef olmaktan korkuyorlardı. Buna karşılık, fedailere cephe aldıklarında, Arap olma bilincine dayanan milli birliği tehlikeye sokacaklarını biliyorlardı.

Bu iki şık karşısında, Lübnan yöneticileri, komandoların İsrail sınırına yayılmalarını önlemeyi tercih ettiler ve ordu birliklerini, Filistinlilerin kamplarını kontrol altına almakla görevlendirdiler. Filistin Kurtuluş Teşkilâtı buna boyun eğmeyi reddetti. Bunun üzerine, 18 Ekim'de başlayan ufak tefek çatışmalar, üç gün sonra, bilinen büyük çarpışmaya yol açtı. Ancak, Lübnan sağcılarının tahrik ettikleri bu ordu saldırısı, derhal onların aleyhine netice verdi. Ahalisinin büyük çoğunluğu müslüman olan, Lübnan'ın ikinci büyük şehri Trablus, Filistinli kardeşlerinin tarafını tuttu. Beyrut'un müslüman mahallelerinde de karışıklıklar çıktı. Yöneticilerin derhal ilân ettikleri sokağa çıkma yasağı, bu desteğin eyleme dökülmesini önleyemedi. 24 Ekim'de, Lübnan'ın belli başlı şehirlerinde, halk genel greve gitti. Ayrıca, saldırıya uğrayan Filistinliler, 22 Ekim'den itibaren karşı saldırıya geçtiler. Kuzey Lübnan'da ve bütün Suriye *sınırında, komandolar ile ordu arasında* yer yer çatışmalar oldu. Bunun yanı sıra, bütün ilerici Arap ülkelerinde Lübnan aleyhinde büyük mitingler düzenlendi. Sadece Suriye'de, 100.000 kişi toplanıp Lübnan yönetimini lânetledi.

Artan tepkiler karşısında, Lübnan yöneticileri, gerilemekten başka çare bulamayarak Nasır'ın aracılık teklifini kabul ettiler. Lübnan ordusu başkomutanı Gen. Emil Bustani, bu amaçla Kahire'ye gitti. Filistin Kurtuluş Teşkilâtı, ilk günler Mısır - Lübnan görüşmelerine katılmadı. Nihayet, 2 Kasım günü, Teşkilât başkanı Yaser Arafat Kahire'ye geldi ve aynı gün alınan ortak bir kararla, taraflar derhal ateş kesilmesinde anlaştılar. Ertesi gün ise, Bustani ile Arafat, Mısırlıların da katıldığı yedi saatlik çetin bir müzakere neticesinde genel bir anlaşmaya vardılar. Buna göre, Lübnan'ın bağımsızlığını, egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye sokmamak şartıyla, Filistinli fedailere Lübnan'da hareket serbestisi tanındı.

Varılan bu antlaşma, ilk bakışta, Lübnan'da buhranın sona erdiği izlenimini verebilir. Ne var ki, bir kere, kabul edilen bu genel ilkeler dışında antlaşma metni gizli tutulduğu için, Filistinlilere tanınan hareket serbestisinin sınırları kesin olarak bilinmemektedir. Uygulamada, bu sınırların komandolara yetip yetmeyeceği meçhuldür. Dolayısıyla, kâğıt üzerinde uzlaşan görüşlerin filiyatta yeniden çatışması ihtimali vardır. Hele, bir kısım Filistinli savaşçıların Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'nın otoritesini tanımadıkları hatırlanırsa, bu ihtimalin hiç de zayıf olmadığı kabul *edilmelidir. İkincisi ve daha önemlisi*, Lübnan buhranının esas sebepleri komando meselesinin dışındadır ve bu ülkenin maruz kaldığı dış etkilerle kendi iç bünyesinin *özelliklerinde* saklıdır.

II. DIŞ ETKİLER

Lübnan, geleneksel olarak, emperyalizmin at oynattığı bir alandır. Emperyalist oyunlar, bu küçük ülkenin başına dima büyük gaileler açmıştır. Bunların içinde, hafızalarda en taze olanı 1958 buhranıdır. Bilindiği gibi, bu buhran 10.000 Amerikan askerinin Beyrut'a çıkmasına yol açmıştır. Bu akıbet, 1957 yılında ortaya atılan ve Yakın Doğu ülkelerine Amerikan himayesini sunan Eisenhower doktrininin, işbirlikçi Lübnan yöneticileri tarafından kabulünün doğrudan doğruya sonucu olmuştur. Amerikalılar, 14 Temmuz 1958 Irak İhtilâli'nin ilerici etkilerinden korktuklarından, derhal bir «dış komünist tehlike» icat etmişler ve Lübnan'a asker çıkarmak suretiyle emperyalistlerin «himaye»den ne anladıklarını ortaya koymuşlardır.

Ne gariptir ki, 12 Ekim 1969'da, yani ordu-komando çatışmasından dokuz gün önce, Amerikalılar Lübnan'a yine «himayelerini» sunmuşlardır. Tablo eksik olmasın diye bir de «komünist tehlikesi» icat etmek gerektiğinden, 30 Eylül'de, «Sovyet *casusluğu» masalı uydurulmuştur*. Hatırlanacağı üzere, bu James Bond'vari hikâyeye göre, birisi diplomat olan iki Sovyet vatandaşı, Lübnan hava kuvvetlerine ait *bir Mirage uçağını güya kaçırmak isterken* yakalanmışlardır. İddiaya göre, Sovyetler, Mirage uçağının «sırrını» pek merak ettiklerinden bu işe girişmişler! Bu merakın, Filistinli fedailere karşı girişilen saldırıdan birkaç gün önce aniden uyanmış olması, gerçekten ilginç bir «tesadüf»tür. Bu çocukça provokasyondan on iki gün sonra damdan düşercesine verilen «Amerikan garantisi» ve bundan dokuz gün sonra da Lübnan ordusunun komandolara saldırması, ilerici Arap çevrelerinde anlaşılır bir endişe uyandırmıştır. Yoksa Amerika, 1958'deki oyununu yine tezgâhlamakla mı meşguldür? diye düşünmektedirler. Bu seferki amaç, Lübnan'ı İsrail'le müzakere masasına oturtmak suretiyle Arap cephesini bölmek ve böylece, İsrail kuvetlerinin bütünüyle Mısır'a yönelmesini sağlamak olacaktır.

Yakın geçmiş göz önünde tutulursa, Arapların bu endişesini haklı görmek gerekir. Ne var ki, Amerika artık on sene önceki durumunda değildir. Vietnam savaşından bunalmış olan kamu oyunun yeni bir askeri macerayı kabul etmesi pek zordur. Ayrıca, Amerika, böyle bir müdahaleye giriştiği takdirde Arap dünyasını tamamen kaybedeceğini bilmektedir. Üstelik Orta Doğu, emperyalizmin istediği gibi at oynattığı bir alan olmaktan çıkmıştır. A.B.D., Lübnan'a asker çıkarabilmek için Sovyet Rusya ile doğrudan doğruya çatışmayı göze almalıdır. Böyle bir macera ise kendisi için çılgınlık olur.

Durum böyle olduğuna göre, Amerikalılar, şimdilik, emperyalist emellerini gerçekleştirmek için Lübnan sağcılarını *kullanmayı tercih etmektedirler*. Amaçları yine aynıdır : Filistinli savaşçıları Lübnan'dan kovdurtmak, milli kurtuluş savaşını zayıflatmak; Lübnan'la İsrail'i aynı masaya oturtarak Arap cephesini bölmek; bu suretle, kuzeyde baskıdan kurtulacak olan İsrail kuvvetlerini Mısır'a yöneltmek. Ne var ki, Lübnan sağcılarının bu emellere alet edilmesi, geleneksel olarak Batı'ya yamanmış olan bu küçük Arap ülkesinin birliğini temelinden dinamitlemektedir.

III. SARSILAN BİRLİK

Lübnan'ın nüfusu, hemen hemen yarı yarıya olmak üzere, hristiyanlara ve müslümanlara bölünmüştür. Hristiyanlar genelikle *Batı*'cıdır. Müslümanlar ise, Arap dünyasının geleneksel ve yeni yönelişlerine daha çok bağlıdırlar. Bu ayrımın tabii bir sonucu olarak, müslüman halk İsrail'e karşı kurulan ortak cephede yerini tam olarak almak isterken, hristiyanlar çok daha ölçülü bir yardımdan yanadırlar. Ancak, bu ayırıcı etkene karşılık, dinleri ne olursa olsun bütün Lübnanlılar Araptır ve aynı toprağın insanıdırlar. Bu bakımdan, dış kışkırtmalar olmadıkça pekâlâ kardeşçe yaşayabilmektedirler. Zaten Lübnan'ın milli bir bütün olarak devamı, bu iki topluluğun dostane ilişkiler içinde yaşamasına bağlıdır.

Filistin kurtuluş s a v a ş ç ı l a r ı, Arap milletinin ayrılmaz bir parçasıdır. Lübnan sağcıları, bu savaşı sabote etmekle, Lübnan halkını birleştiren en önemli unsur olan Arap dayanışmasını kökünden zedelemektedirler. Dolayısıyla, Amerikan emperyalizminin dümen suyunda giden bu politikalarıyla, ülkelerinin bütünlüğünü açıkça tehdit etmektedirler.

Buna karşılık, Lübnan'daki solcu güçler, müslüman - hristiyan ayrımı yapmadan bütün halkı, Filistin'in kurtuluşu ülküsü etrafında birleştirmeye uğraşmaktadırlar. Son zamanlardaki gelişmeler, bu çabaların, belli bir ölçüde sonuç verdiğini göstermektedir. Açıktır ki, Lübnan halkı, gerçek çıkarları maskeleyen dini ayrımlardan kurtulduğu ve antiemperyalist bir çizgiye geldiği ölçüde milli birliğini koruyabilecektir.

Mylai Köyü Katliamı: Emparyalizmin Hünerleri

Amerikan emperyalizminin tam anlamıyla dize geldiği Vietnam savaşına ilişkin araştırmalar ve yayınlar devam etmektedir.

Geçtiğimiz günlerde ABD'nin aya ikinci defa gidişinden de önemli görülen bir olayı Reuter Ajansının muhabiri McKenzie'nin Vietnam savaşıyla ilgili bir incelemesinden öğreniyoruz. Araştırma 567 kişilik Mylai katliamından sözetmektedir.

1968 yılının 16 martında Amerikan piyadeleri Mylai adlı bir güney Vietnam köyünün, kadın, erkek çoluk çocuk demeyip bütün sakinlerini öldürmüşlerdir. Bu katliamı olayın tanıklarından dinleyelim :

Do Chuc (48) «Köylüler kahvaltılarını ederlerken köye girdiler. Çoğumuzu kulübelerden zorla dışarı çıkardılar, bizi üç gruba ayırdılar. İlk grupta ikiyüz, ikinci gurupta yüz ve üçüncü gurupta yetmiş kişi vardı. Ansızın üzerimize otomatik silahlarla ateş açtılar. Ben arkalardaydım, cesetler üzerime yığılınca altta kaldığım için ölümden kurtuldum. Bazılarımız kaçabildi, 24 yaşındaki kızım ve 4 yaşındaki oğlum da bu arada öldüler. Amerikalılar bizi niçin öldürmeğe geldiklerini açıklamadılar.»

11. Piyade Tugayına bağlı 20. Piyade Gurubu birinci taburu «O» bölüğüne (Köy halkını kurşuna dizen bölük) mensup 70 Amerikan askerinden biri olan çavuş Michael Bernhardt olayı şöyle anlatıyor «Köyde hemen hemen genç kimse yoktu, öldürülenlerin hepsi kadın, ihtiyar ve çocuktu. 30 dakika süren katliamdan sonra amerikalı askerler büyük bir zafer kazanmış gibi köyden ayrıldılar.» Amerikalı çavuş daha sonra bölüğün köy halkını guruplara ayırarak bir yandan evleri ateşe verdiğini diğer yandan M-16 ve A-60 otomatik silahlarıyla halkı delik deşik ettiğini anlatmıştır.

İşte bir öldürülen bir de öldüren taraftan iki tanık olayı böyle anlatmaktadır.

Mylai Köyü katliamı emperyalizmin cinayetlerinden biridir. Emperyalizmin kökü kazınmadıkça en sonuncusu olmayacaktır da.

Viyetnam'da yıllardan beri süren bu savaş göstermektedir ki, emperyalizm artık istediği gibi at oynatamamaktadır. Sosyalist blok ve anti - emperyalist güçler karşısında emperyalizm gerilemektedir ve gittikçe batağa saplanmaktadır. Devrimci Viyetnam halkı dünyanın en büyük devine karşı yürüttüğü savaşı başarıyla sonuca götürmektedir. Ayrıca dünyanın bütün demokratik güçleri de Amerikanın haksız olduğuna çoktan kanaat getirmiş ve Viyetnam halkına en azından manevi destek olmuştur. Özellikle de artık Amerikan kamuoyu Viyetnam savaşını birinci sorun olarak ele almaktadır. Savaş aleyhtarı, barıştan ve Viyetnam halkından yana güçler gittikçe çoğalmakta ve ABD Hükümetinin politikasına karşı olduklarını yığın eylemleriyle ortaya koymaktadırlar.

Viyetnamda barış isteyenler, 13 Kasım Perşembe gününden başlayıp pazar gününe kadar süren büyük Viyetnam Yürüyüşünü düzenlemişlerdir. 40 saatlik «Ölüme Karşı Yürüyüş» e katılanların sayısı 200 Bin kişiyi aşmış ve bazı parlamenterler etkilenmiştir. Örneğin Cumhuriyetçi Parlamento Gurubu Başkanı Senatör H. Socott Kongre üyeleri önünde yaptığı konuşmada şöyle demiştir. «Bırakınız söylesinler. Bu gerçekten de kötü bir savaş ve bitmesi gerek»

Gösteriler sırasında düzen ve disiplin yine göstericiler tarafından sağlanmıştır. Her gösterici elinde, üzerinde ya Viyetnamda ölen bir askerin adı, ya da harabedilen bir Viyetnam Köyünün resmi bulunan pankartlar taşımıştır. Yürüyüş sırasında ortaya çıkan iki olay dolayısiyle amerikan polisi ve ordu birlikleri derhal harekete geçmiş ve göstericileri göz yaşartıcı bombalarla dağıtmaya çalışmıştır. Bu olaylardan biri ellerinde Viyet Kong bayrakları taşıyan militan gurupların protesto amacıyla kukla Güney Viyetnam Büyük Elçiliğine yönelmeleriyle başlamış ve bazı gençler tevkif edilmişlerdir. İkinci olay göstericilerin ABD Adalet Bakanlığına Kuzey Viyetnam Bayrağı çekmeleridir. Her ikisinde de polis ve ordu birlikleri sert davranmışlardır.

Yürüyüşten sonra Cumartesi günü Beyaz Saray etrafında ikiyüz elli binden fazla kişinin katıldığı en büyük protesto gösterisi yapılmıştır. Bu mitingi «Viyetnam Savaşını Sona Erdirme Seferberlik Komitesi» adıyla tanınan bir militan kuruluş tertip etmiştir. Viyetnam Savaşını protesto mitingi sırasında çok büyük çatışmalar olmamıştır.

Amerikan tarihinin en büyük savaşını protesto gösterilerinden sonra Adalet Bakanı Mitchell organizasyon heyetini sert bir dille eleştirmiş ve gösterilerin barışçı olmadığını iddia etmiştir. Seferberlik Komitesi Başkanı Ron Young ise emperyalizmin adliye bakanına gereken cevabı vermiştir : «Bu hükümet dün Washington'da binlerce kişiyi gazladı. Ve gene bu hükümet dün Viyetnamda yüzlerce kişiyi öldürdü. Ve gene bu hükümet bugün Viyetnam'da bir çok köyün yakılıp yıkılmasından sorumludur.»

Amerikada geçtiğimiz haftalarda yapılan bir savaş aleyhtarı gösteriler Avrupaya da yayılmıştır. Batı Almanya, Fransa ve İtalya'da Savaşı protesto eden gösteriler yapılmıştır. Türkiyede ise büyük protesto gösterilerine ait haber filmleri sansür edilmiş ve Viyetnam için yürüyen iki amerikalı genç karakola götürülmüştür.

Bütün bu olup bitenlerin yanında ABD başkanı Nixon'un tutumu gerçekten ilginçtir. Çünkü Nixon seçim kampanyası sırasında Viyetnam savaşına son vereceğini ısrarla ileri sürmesine rağmen hala Viyetnam'dan çekilme konusunda en ufak bir olumlu adım atamamıştır. Nixon Yönetimi Viyetnamdan çekilip çekilmeme konusunda tam bir açmaza düşmüştür. Bir kere savaş her geçen gün kendi aleyhlerine gelişmekte ve «savaşı Viyetnamlaştırma» programlarına uygulayabilmek olanağı giderek yok olmaktadır. İkincisi, amerikan halkı artık büyük çoğunluğuyla Viyetnamdan mutlaka çekilmeyi ve savaşa son vermeyi istemekte ve bu yolda aktif eylemlere girişmektedir. Bu iki olumlu yöndeki etkiye karşılık amerikan tekelleri viyetnamdan çekilme taraftarı değildir. Çünkü böyle bir davranış amerikanın güneydoğudaki varlığını sarsacak, dünyanın bir bölgesinin daha kapitalist dünya sisteminden kopmasına yol açacak ve bu diğer dünya halklarına örnek olacaktır. ABD Viyetnamdaki stratejik madenlerden ve silah yapımcılarının savaş dolayısıyla sağladıkları vurgunlardan vazgeçebilir ama kendi hayatını garantileyen noktaları elinden çıkarmayı göze alamaz. İşte bu nedenlerle Nixon amerikadaki demokratik güçlerin baskısına ve viyetnam halkının yenilmez iradesine değil emperyalizmin çıkarlarına kulak vermek zorundadır. Bu ise «vahşetin çağrısı» dır.

Çin Karşısında Amerikan Deve Kuşu

11 Kasım 1969 günü, emperyalizmin köreltici baskısından kurtulamayan B.M. Genel Kurul'u, Çin Halk Cumhuriyeti'nin dünya teşkilâtına alınmasını yine reddetti. Bilindiği gibi, B.M. antlaşması imzalandığı zaman, A.B.D. İngiltere, Fransa ve S.S.C.B.'nin yanı sıra, Çin de «büyük devlet» kabul edilmiş ve Güvenlik Meclisi'nde daimi üye olması, ayrıca, teşkilâta alınan bütün devletler gibi Genel Kurul'a da üye olması kararlaştırılmıştı. 1949 yılında, Çin'de sosyalist devrim gerçekleştiği zaman, Çin'in B.M.'de artık sosyalist rejim tarafından temsil edilmesi gerekirdi. Bir çocuğun dahi kavrayacağı bu basit zorunluğu emperyalistler reddettiler. O gün bu gündür. Amerika, kıta Çininde bir karış toprağı kalmamış Formoza diktatörü Çan Kay Şek'i Çin'in tek temsilcisi olarak tanımakta ve bu görüşünü dünya teşkilâtına da kabul ettirmektedir.

Bu yılki oylamada da, 48 devletin Formoza yerine Pekin'in temsilcisinin kabulünü istemesine rağmen, 56 devlet Amerikan baskısına boyun eğmiş ve Çin'in yine dünya teşkilâtının dışında tutmayı başarmıştır. 21 devlet ise tarafsız kalmıştır. Ne yazık ki, Fransa ve İngiltere dahi Çin'in kabulü lehine oy kullanırken, Amerikan körlüğüne ortaklık etmeyi basiret sayan Türkiye'nin yöneticileri aleyhte oy kullanmışlar ve bize, bir defa daha, Güney Afrika, Dominik Cumhuriyeti, Yunanistan, İspanya gibi ırkçı ve faşist rejimlerle birlik olma utancını yaşatmışlardır.

Ancak, açıktır ki, Amerika istediği kadar deve kuşu politikası gütsün, kendi gözlerini kapamakla 700 milyonluk bir kitleyi gerçek olmaktan çıkaramaz. Ve bu gerçek, gün geçtikçe kuvetlenecek ve dünya teşkilâtında hak ettiği mevkii mutlaka alacaktır.

Sayın Mehmet Ali Aybar,

TİP. Genel Yönetim Kurulu toplantısından bu yana, evinizde yapmış olduğunuz basın toplantısı ve gazetelere vermiş olduğunuz beyanatları, vijdan sahibi insanları son derece müteessir etmiştir. Genel Yönetim Kurulu toplantısında yaptığınız *4 saatlik açış konuşması, verdiğiniz* beyanatlarla, taban tabana zıttır ve son *derece gelişi halindedir* ve samimiyetten çok uzaktır. Ben aynı kurulun bir üyesi olarak ve son olağan kongrede sizi destekliyen bir kişi olarak bunu hissediyor ve yazıyorum, artık sizin sosyalistlikle hiç bir ilginiz kalmadığını, kendi kafanızda tasarladığınız istikbali bilinmiyen karanlık bir düzen savunduğunuzu, kurulumuzun önünde defalarca tekrarladınız, bizler ise, bu çatının altına toplandık işçi sınıfının-emekçi sınıfının demokratik öncülüğü altında sosyalizmi savunmak ve gerçekleştirmek için, yoksa dünyada hiç bir örnek *gösteremediğiniz karanlık fikre* alet olmak için değildir.

15-11-1969 tarihindeki toplantımızda, partimizin içine düştüğü karışık durumu, seçim başarısızlıklarını ve bunun nedenlerini eleştirmek, *daha ileride yapılacak* parti çalışmalarını düzenlemek için *toplanmıştık fakat siz açış konuşmanızda* tek bir kelimeyle bu sonuçlara değinmediniz. Dört saatlik konuşmanız partimizin kurulduğu günden bu yana, harcadığınız arkadaşlara hücum etmekle geçti, işte örnekler veriyorum konuşmalarınızdan :

İzmir ilk kongresinden başladınız profesör Esat Çağa ve ilk genel sekreteri kötülemiye, bunların etrafında dolaşıp durdunuz tam 2 saat hep onları itham etmekle geçti. İşi getirdiniz Kumru Gözü geçkene, bütün baskılarımıza rağmen istifa etmediğini ve en sonunda partiyi fesh edip yeniden kurduğunuzu, sayın Niyazi Ağırnaslıyı, nasıl baskıyla istifaya zorladığınızı, saatlerce anlattınız. Harcadığınız kurbanlardan başkası *kalmayınca*, işi getirdiniz Sadun hocaya. Nasıl 1955 senesinde Türkiyeye *gelen bir* Amerikalı ile birlikte mereşal plânının ve Amerikan yardımının lehinde, Sadun Hocayı şiddetle itham etmeğe devam ettiniz. Sayın Aybar, bende size şunu hatırlatayım, 1955 te Türkiyede Sosyalist kuruluşlu bir parti yoktu ve Sadun Aren Arkadaşımızda partide kayıtlı değildi. 1961 senesinden sonra partili iken böyle bir hatası varmı? Yok. Olmadığına göre, bende size bir genel yönetim kurulu üyesi olarak şu soruyu sorma hakkına sahibim : Sadun Arenin 1955 te serdettiğiniz yazıları yazdığını biliyor dunuz, neden partimize aldınız? neden parti içinde en yüksek kademeye getirdiniz? Neden Genel yönetim ve Merkez yürütme kuruluna aldınız? Sadun Aren böyle son derece samimi idiniz taki 1968 olağan kongre öncelerine kadar, taki sizin *parti politikanızdaki esrar perdesi* aralanıncaya kadar. Gerek Prudon, gerekse Roza Luksenburg, gerekse sahir hususlarda sizi eleştiriye kalktıkları için, başlarına kıyamet koptu. Sayın Aybar, tavuk su içiyor, başını gök yüzüne kaldırıyor, sizde arkanıza dönün, çizdiğiniz yola bakın nasıl zig zak-lar yaptığınızı göreceksiniz. En kıymetli arkadaşlarımızı suçlamaya devam ediyor sunuz ve sizin kendi hatalarınızı, onlara yüklemiye çalışıyor sunuz. Ondan sonra Fransanın Nazi işkalini ve Mareşal Petenin onlarla işbirliği yaparak nasıl Vişi Hükümetini kurduğunu ve Fransız sosyalistlerini tevkif edip sürgün ettiklerini, ilgisi olmayan örneklerle bize gözdağı vermiye kalktınız, bizim *davamızla bunun ne ilgisi var? Seçim* sonuçlarına hiç mi hiç deyinmeden, seçimlerden önce yaptığınız hatalardan dolayı partimiz kayba uğradı, bunu pek iyi biliyor sunuz ve bunun hesabını vermiyesiniz diye, ben emaneti size devrediyorum demekle, kapıdan dışarı çıkmanız bir oldu. Bilinen daha evvelden hazırlanan ayak oyunları ile, kurulun önünden hesap vermekten kaçtınız. Gerek Sadun hocayı suçlamakla, gerekse öteki arkadaşları ve kurulumuzun önünden hesap vermekten kaçtığınız için bir lidere yakışmıyan son derece samimiyetsizliğin örneklerinden birini verdiniz. Bunu yapmayın büyük günâh işliyorsunuz, bunun altından kalkmak çok zor olur.

Düşünün, binlerce arkadaşımız işten atıldı, ekmeğinden oldu, cezalara çarptırıldı, hapishanelere düştü, evinden barkından oldu, bende cezalıların arasındayım, TİP. Genel Yönetim Kurulunun içerisinde beni örnek gösterdiğiniz bir üyenizim ama şimdi size karşıyım, çünkü bir çırpıda silip üzerine çamur attınız, bu gayret ve fedakârlıkların : Güler yüzlü, hürriyetçi ve insancıl sosyalizm. Örnek, yok. Sizin en kıymetli arkadaşlarınıza karşı güler yüzünüz, yok, kaldı ki yabancılara ve halka karşı nasıl güeler yüzünüz olabilir, o da meç'hul? Benim gördüğüme göre yapacağınız en doğru iş, partimizden istifa edin ve iyi taraflarınız elbet anılacaktır. aksi takdirde inadınıza devam ederseniz, işçi sınıfının düşmanı olarak kalacaksınız, buna göre aklı selime uymanızı davet ediyorum.

20.11.1969 Çanakkale

TİP. Genel Yönetim Kurulu Üyesi
Yaşar Saygıner

Emperyalizm ve Pamuk Üreticileri

İzmir pamuk ihracatçılarından İsa Albayrak pamuk ihracatımızın nasıl emperyalizmin kontrolü altında bulunduğunu açık bir şekilde açıklamıştır. İsa Albayrak'ın açıklamasını aynen aşağıya alıyoruz.

«Size çok acı bir gerçekten bahsedeceğim. Yabancı ülkelerde Türk pamuklarının ticareti Türk ihracatçılarının ellerinde değildir. Bazı yabancı ülkelerde pamuk ticaretini ellerinde tutan tröstler veya büyük firmalar mevcuttur.

Bizim haberimiz bile olmadan bu tröstler istedikleri alıcı firmalara istedikleri miktarda ve istedikleri fiattan Türk pamuğu satmaktadırlar. Bu firmalar alıcı pazarları istedikleri fiatlarla Türk pamuğuna doyururken Türk ihracatçılarının artık başka bir fiat üzerinden Türk pamuğu satabilmesi mümkün değildir.

Halen Türk pamuklarının dış piyasalardaki seyrine hâkim olan tröstlerin yahut büyük firmaların isimleri şunlardır : Bunge, Prudümer, Volkart, Ralli Bıradır, *Adersin, Kleytin, Casir.*

Bunların dışında da *Lübnan'da* bazı küçük firmalar aynı işlemi görmektedirler. Nitekim Güney pamuk ihracatı tetkik edildiği zaman en fazla Lübnanın pamuk aldığı *anlaşılmaktadır*. İki milyon nüfuslu bu ülke her yıl ülkemizden aldığı 30-40 bin ton pamuğu reeksport yapmakta kur farklarından faydalanarak kazanç sağlamaktadır.

Türk pamuklarının yüzde ellisinden fazlasını alıcı ülkelere yukarda açıkladığım büyük yabancı firmalar satmakta geri kalan kısmını güçlüklerle Türk ihracatçıları fiat kırmak suretiyle satabilmektedirler. Bu yıl bu yüzden arttırılan yüzde 10 oranındaki vergi iadesi yabancı firmalara kaptırılmıştı. Pamuk için yeni tavizler sağlansa dahi bunlar da yine yabancılara kaptırılacaktır. Çünkü evvelce de söylediğim gibi pamuklarımızın dış durumlarına biz hâkim değiliz.»

EMEK * Onbeş Günlük Sosyalist Gazete İki Haftada bir Pazartesi Günleri çıkar. Sahibi : Şaban ERİK * Genel Yayın Müdürü : Sadun AREN * Yazı İşleri Müdürü Asuman Erdost * Yıl : 1 - Sayı : 16 - Fiyatı : 150 Kuruş - 1 Aralık 1969

Yönetim Yeri : Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir/ANKARA - Tel 17 05 76 * P.K. 276 Bakanlıklar/ANKARA * Abone Şartları : 13 Sayı : 12,5 TL., 26 Sayı : 25,— TL., 52 Sayı : 50,— TL. İLAN : Santimi 25,— TL. Yayın İlânları yüzde 50 indirimlidir. Küçük yayın ilânları kelimesi 75 Kuruştur.

İstanbul Temsilciliği : S. Günay AKARSU Nuruosmaniye Cad. Benice Han - Cağaloğlu İstanbul * Telefon : 26 29 64 * İzmir Temsilciliği : Güner ELİÇİN, Akgerman Han 404 İZMİR * Tel : 24 986 * İstanbul Dağıtımı : Fuat BÜTE, Ankara Cad. 8 İstanbul * Tel : 27 89 49 *
Dizgi ve Baskı : Bayilan Basım ve Ciltevi